

ŽELJKO KOVAČIĆ

PRIČA O ROME

Podravske Sesvete, 2014.

Željko Kovačić

PRIČA O ROME

U Jodi. Serotima, 26. 11. 2014. god.
Željko Kovačić

Podravske Sesvete, 2014.

Vlastito izdanje
ISBN 978-953-98126-5-0

Ovu knjigu posvećujem pokojnim vršnjakinjama i vršnjacima iz Podravs-
kih Sesveta:

1. Ivanu Bratsnović-Bratanovićevomu,
2. Branku Fičko- Milekovomu,
3. Kati Pipalo-Pipelinoj,
4. Kati Jagić-Jagičevkinoj,
5. Jelži Lončarić-Lončaričevoj,
6. Antunu Mavračić-Digančevomu,
7. Josipu Mavračić-Prišćaječevomu,
8. Ivanu Posavec-Gazdaričkinomu,
9. Jeli Falsić- Drapinkinovojoj,
10. Antunu Štefanić-Šosterovomu,
11. Ivanu Šebedića-Paštinomu,
12. Josipu Čentić-Breskvinomu,
13. Stjepanu Štefanić-Dragičinkinomu,
14. Ivanu Zrinski-Zrinskovomu,
15. Jeli Zrinski- Junčevoj.

Posebna zahvala mojim dobrim susjedima gospođi Ivanki i gospodinu Stje-
panu Dergez za kruh i pecivo!

PRIČE O ROME

I.

Predgovor

II.

Riječ autora .

III.

Sadržaj knjige:

IV.

PRIČE O CIGANE I CARE

Na carskom dveru
Odan caru i carevini

V.

PRIČE O CIGANE I GROFE

Grof vu kaližu
Ode Cigo z šenicom
Čija vura točno ide
Berše se ciganjski veziti
Ciganjska vreča

VI.

PRIČE Z 2. SVECKOGA RATA

Dve kape

VII.

CIGO NA REGRUTACIJI I VU VOJSKI

Kak zbeči vojsku
Nečujem,čujem
Nek ido mustači
Zakaj si pobegel
Osuda na smrt
Tri put stoj,pucam
Izdal me pred sem ko je
Najte me etpuščati z vojske

VIII.

CIGO I SPOVED

Na spovedi

Tude vrni
Vrag me tenta
Pere savest
Misljiti,il činjiti je isto
Bu se zrušila cirkva
Od denes veruje vu Boga

IX.

CIGO, BOG, sv. PETER

Na božem sudu
Vu nebu
Ko ima strica vu Nebo se dosmica
Dajte mǎ malko kluča
Saki gledi svoje
Vrnite me nazaj na Zemlju
Vrnite me nazaj na Zemlju
Sebom sem načisto,a z vam nesem

X.

CIGO I ZLI

Buš klučar
Cigo se predomisljil
Vu vragove kole
Kak je Cigo soma prodal
Cigo nabajsal vrage
Cigo i vrag vu ribolovu
Na sankališču
Naj me za jezik vleči
Z ogarkom se rešil vrage
Cigo nadmudril vrage
Bog mi je svedok
Vrag je semu tomu kriv
Vrag je splatil mesto Cige
Idi Cigo, nebuš vrag
Cigo i vrag krali čmelca
Vrag vu škripcu

XI.

CIGO I SUDEC

Najborši je mir
Pak,kakvi ste vi to ljudi
Nek sem proklet
Zakaj si vužgal plasta

Joko na savesti
Morski cucek je kriv
Rodila Ciganka devet kil dete
Kriva je pajtača
Točno je kak vi velite gospon sudec
To je napravil moj Kurtak
To je njegov zgovor
Betežen od napasti
Za sē je kriva pajtara

XII.

Ostale priče o Cigane
Štel se domoči meda
Tudom, nemtudom
Neče strelja vu koprive dok ima rastja
Daj, gospon, da se složim
Ono malo neje to imalo
Čuk i sova
Ni tiča, ni tičega mleka
Cigo i Smrt
Zeberi jenu za sebe
Kak digani kožač
Serec je
Saki Cigo svojega konja falji
Kume, drž me za reč
Ni za glavu, ni za rep
Dajte motiki jesti i piti
Konjičec plače
Cigan i lisica
Vu polič more litra stat
Moj beteg so novci
Petorki
Saj kotel pušča
Z ovega jajceta tri piščeta
Ciganjski posel
Ciganov jastre
Kaj si štel, to imaš
Idem se obesiti
Jesti, piti, varati i lagati
Morem donesti i slona
Ciganjska vaga
To morem, to nemrem

Zdravotrula vrba
Čoveče, Bog mi je svedok
Ciganjske konje nemoči naranjiti
Išel se je naluknoti
Kak se Cigo rešil zločeste punice
Nebudo se zlegli piščoki
Triput prodaval istoga konja
Od mede do mede
To je crkavica
Nigdar dosti
Trda ciganjska reč
Mandrakule, kukikule
Zajec je sam nabežal k meni
Bačo, pametneši popušča
Bum ti igral, plesal i popeval
Ciganjska posla
Jel litra, il politra
Moj je pevec točen kak vura
Denes je denes, a zutra je zutra
Bu Sudnji den
Vi motiku opametite
Nikak ga odefčiti krasti
Graj je pričel pripovedati
Kak zvrčiti mozola
Bačo, bum ti gatala
Gatanje na dlan

XIII.

Rječnik kajkavsko-štokavski s posvojenicama iz franc., grč., lat., mađ.,
njemač., rumunj., starosl., tursk. jezika

XIV.

O autoru

Predgovor

Autor ove knjige, još jednom, nas je ugodno iznenadio. Izabrao je područje, koje nismo u skoroj budućnosti očekivali. Opređio se za priče o Romima u našim Podravskim Sesvetama, što je vrlo značajno za naše mjesto.

Tako je, po prvi put, u našoj novijoj povijesti, našao za shodno, da pred nas čitatelje podastre sadržaje, koji su, zamalo, pali u zaborav. Na taj način, vratio nas je u ne tako daleku prošlost, s kojom su naši stariji, bake i djedovi, bili vezani radom i životom.

Ovim djelom vratio nas je vremenu, koje je bilo naglašenije vezano uz usmenu predaju/ jer je pismenost bila na nižoj razini. Tada su naše, starije generacije, imale više vremena za sebe/ kako pojedinačno, tako i grupno/.

Ovo djelo našeg autora potvrđuje, da se u našoj životnoj sredini nisu zaboravili ljudi, koji su se u tom vremenu zatekli na dnu društvenih zbivanja i bili tretirani kao brojke, a ne kao osobe sa svim pravima slobodnoga čovjeka.

Taj nesretni drugi svjetski rat donio je narodima i nacionalnim manjinama veliku nesreću/ pogotovo nacional-fašistička ideologija tadašnje Njemačke, Italije, Španjolske, Mađarske/ u odnosu na Židove, Rome i ostale, deportacijama. Ni našu sredinu nisu mimošli takvi tijekomvi.

Naš pisac je od malih nogu svjedokom takovih vremena. I sam prošao je progonstvo fašističke vladavine. Žhvalni smo mu, što je ovim vrijednim zapisima/ usmene predaje/ o Romima obogatio književnu stvarnost naše životne sredine.

To su kraće priče i vrlo jednostavne po sadržaju i poruci čitatelju. Tim kraćim pričama je, ma jednostavan način, oslikao mnoge ličnosti prijašnjih i tog vremena. Vrlo je značajno, da u tim svim prikazima nije zaboravio maloga, poniženoga čovjeka sa svim njegovim vrlinama i manama. Ti dijalozi tako su napisani, da se iste vrlo lagano čita, prati, doživljava. Točno se iz njih može razaznati što svaki učesnik/ lik/ želi reći, misli i poručuje svome sugovorniku. Pisac izbjegava vulgarizacije, kojih je u stvarnom životu bilo/ u govoru i razgovoru/.

U svim tim prikazima može se osjetiti, da je tekstopisac i sam aktivni sudionik svih tih događanja, od najjednostavnijih do složenijih. Ni u jednom trenutku nas ne ostavlja u dilemi što je pravo, što krivo, dosjetka, snalaženje, određena mudrost i poruka samoga sadržaja.

Realno gledajući i čestito misleći, mi se ne bismo željeli naći u njihovoj situaciji. Nismo prisiljeni otvarati svakodnevno tuđa vrata, a oni su to bili i svašta od pobeklih ljudi doživljeli. Ne samo da su ih očekivali razljučeni psi, nego su se i pojedini pokazali, prema

njima, dosta nepristojno i odbojno. Tjerali su ih iz svojih dvorišta i kuća, što nije posvema opravdano sa stanovišta naše vjere u Boga. Takovim ponašanjem daleko smo od Božjih zapovijedi: Pomozi bližnjemu u nevolji i voli ga kao samoga sebe!

Sva je sreća, da je većina ljudi gledala u njima subraću stvorenu od ~~istoga~~ Boga. Na taj način, nitko nije ostajao siromašniji za datu koru kruha, koje to jaje, malo slanine, ali je s time puno pomogao potrebitomu u nevolji. Svaka i najmanje pružena pomoć, u takvim trenucima, dobro je došla, a uz to, lijepe riječ ohrabrila ih je u tom trnovitom putu života, kojega su/ na različite načine/ prolazili u tim tegobnim vremenima.

Sretni smo da je naš pisac ovih kraćih priča o Romima također sa njima suosjećao u svoj toj njihovoj životnoj boli i nesreći, ne površno /reda radi/, nego, u svakom pogledu, istinski i čovječno!

To potvrđuje djelom, koje je samo za njih napisano i ostaje vrlo važan dokumenat jednog vremena, koje je prošlo, ali se nikad ne zaboravlja i ne zanemaruje!

Da se to dogodi, pitali bismo se, kakova je ta naša savjest i svijest, a osjećamo se i potvrđujemo, da smo kršćani i sljedbenici Boga, Majke Božje, Isusa Krista i Božje volje?!

Naobično je vješto ušao u bit romske duše, jer ih je na to tjerala cjelokupna životna situacija. Postupali su upravo tako, da se bar retorički zašтите, ako drugačije nije bilo moguće u toj podređenoj ulozi.

Naš čovjek, u kontaktu s njima, morao je brzo misliti i izvoditi zaključke i rješenja, jer bi, inače, u svemu kasnio, da na određeno pitanje, i tome slično, ne odgovori.

Pisac time nije izbjegao humor, koji je nadasve prožet jednostavnošću i nije do te mjere "zločest", da bilo kome napakosti/ poniženjem ličnosti/.

Sve je nama blisko, i kao takav, rado čitan tekst, koji može čovjeka nasmijati do suza, u ponekim trenucima rastužiti, jer se određena radnja sadržaja priče završava s vrlo tužnim, ili tragičnim završetkom.

Radosni smo što su svi ponudeni sadržaji pisani sesvečkom kajkavicom, koja se, na ovaj način, bržno čuva, promiče i prenosi nadolazećim pokoljenjima.

To nas sve živuće obvezuje, da o svemu ozbiljnije promišljamo, aktivnim učešćem, nastojimo ovo blago našega mjesta njegovati, promicati i čuvati.

Piščev stil pisanja toliko je jednostavan, razumljiv, da malom i odraslom čitatelju omogućava lagano čitanje i razumijevanje sadržaja. Naš pisac ovom knjigom, ponudio nam je pisani tekst u prozi. Bili bismo presretni da se odluči i na drugu vrijednost/ prikaz romskih stihova/, koja je zasigurno bila u to vrijeme prisutna.

Na kraju bih želio reći, da je i za ovo djelo bilo potrebno puno

truda uložiti, da bi došlo do realizacije ove knjige. Moja je želja, da se na ovome ne ostane, već da pođemo korak naprijed i svi zajedno učinimo puno toga, da bi došlo do više ovakovih promocija u godini, a ne samo prigodnijački/ uz Dan općine i tome slično/.

S pravom možemo reći, da je naš pisac jedan od poznatijih kajkavologa podravine i Hrvatske.

Josip Cugovčan, slob. umjetnik i folklorist

Riječ autora

Za života Ane zrinjske dobio sam ovu sliku na poklon, jer je bila članica KPD /Kulturno-prosvjetnog društva "Mladost" Podr. Sesveta/ čiji sam bio član i voditelj.

To me je ponukalo da našim /Ciganima/ Romima posvetim zasluženu pozornost.

Ti, isti Romi, po kazivanju kazivačica i kazivača, bili su prosjaci i radnici.

Živjeli su/kako pokazuje slika/ u dvije vrlo trošne kolibe /Podr. Sesveta, predio Mrtvice, s lijeve strane, prema Dubovniku/.

Mještani Podr. Sesveta hvalili su ih za marljivost i pomaganje u ratarskim poslovima / sjetvi, žetvi, berbi, vršenju žita/.

Nažalost, njih je vrijeme 2. svj. rata zateklo i samo zato što su bili Romi/kolibari/, bez tvrdnih i sagrađenih kuća, prijevarom/ da odlaze na rad/ odvedeni su u logor Jasenovac/ gdje je njihev život završio zlostavljanjem i pogubljenjem.

Nema točnih podataka/ ni iz kojih izvora/, da bi bilo koji, iz obitelji Ivana Horvata, ostao živ i proživio strahotu Jasenovca.

Kao spomen na tu obitelj i ostale nesretnike, od nečovječnog režima/fašizma/ odlučio sam sabrati ove priče o Romima i objelodaniti u sesvečkoj kajkavici.

Ove su priče sačuvane i objelodanjivanjem istih značajan je doprinos o Romima u usmenoj predaji ovoga mjesta.

Saznao sam da se nisu samo iskazali u izradi drvenih tvorevina / korita, strugančica, struganja, kuhača, lopata, vila, muzici, konjarstvu/ već i dosjetkama, što govori o bistrini njihová uma i inteligenciji.

Dakako, kao i ostali, imali su u svojem životu, određene slabosti, jer nema savršenog čovjeka, pa je takovo njihovo ponašanje i razumljivo.

Značajno je istaći da su sesvečki Romi od selilaca postali stalni stanovnici mjesta u svojim kolibama, koje su bile značajne za njihov život i opstanak.

Tadašnje vlasti/ s naglašenim rasističkim predznakom/ nisu im pritekale u pomoć, već su ih /iz otežanih uvjeta života/ odveli na stratište bez povratka.

Ta Nezavisna Država Hrvatska, u odnosu na Rome, pokazala je nečovječno djelo, koje je razumnim ljudima neshvatljivo i za svaku osudu!

Takav režim strahovlade i neslobode odnio je mnoge živote Roma/ protimbeno Bogu i Božjoj nakani o čovjeku i za čovjeka/, jer Bog nije stvarao i stvorio nadčovjeka, već biće koje ima pravo na život/ bez obzira na naciju, boju kože, vjeru i svjetonazor/.

Za njih je taj naziv Ciganin bio vrlo uvredljiv, pogotovo kad su ih uspoređivali sa čargarima i golomparima. Taj izraz Ciganin pripada prošlosti i takav zadržan je u pričama, jer odgovara tome vremenu, kada nisu

bili priznati kao ravnopravni s ostalima. Njihovu osjetljivu čud to je, u svakom pogledu, smetalo, ali si nisu mogli pomoći, jer su bili od tadašnjih vlasti tako ponižavani i tretirani.

Takovo razmišljanje o njima prekinuto je nakon 2. svj. rata, kada su režimi s rasističkim ideologijama doživjeli svoj krah/ fašizam i nacizam/.

Upravo nehuman postupak onovremenih vlastodržaca tjerao ih je da spašavaju vlastite živote / počešće odlazeći u partizane/. Ti i takvi režimi, na taj način, stvarali su si sami neprijatelje.

To, što se je dogodilo Romima, neka nam svima bude opomena, da tako Sve-mo gući Bog ne misli i ne opravdava zlodjela, pogotovo ne nad čovjekom siromahom i bijednikom.!

U tijeku svojega života s mnogim Romima prijateljevao sam, uvijek pažeći, da ne povrijedim njihovu osobnost / u bilo kojem pogledu /.

Kao prosvjetni djelatnik imao sam prigodu upoznati Rome-učenike, koji su se pameću i bistranom pokazali među najboljima i na ponos životne sredine.

U sadašnjoj slobodnoj i neovisnoj RH, Romi imaju sva prava po Zakonu i Ustavu, što je i razumljivo, jer to je potvrda demokracije u novoj europskoj zajednici naroda i nacionalnih manjina.

Zašto pišem u starosesvečkoj kajkavici?

Vrijeme neumoljivo prolazi, a s njim odlaze stariji ljudi /kazivačice i kazivači/. Nažalost, donosi svoje, a to se osjeti u svakom pogledu/ pozitivno i negativno/. Suvremen život toliko je prisutan kod svih ljudi i sve manje ima vremena čovjek za sebe, običaje i bogatu seosku tradiciju, a to se osjeti i u kajkavskom izričaju.

Na taj način vraćam se vremenu pred 60 godina, kada je živjelo puno više žitelji ovoga ~~sela~~ ^{naselja}, a s njima i kajkavski govor / u vrlo starom i onovremenom obliku/. Sada se sa sigurnošću može reći, da takav govor /izričaj ima više posebitosti i starih riječi/, koje su bile raširene u svakodnevnom govoru žitelji. Prateći i proučavajući kajkavicu Podr. Sesveta, iz toga vremena, dolazim do spoznaje, da nije bila za sve mještane sela i konaka ista, već se u puno toga razlikovala, kako u pijedinaca, tako i u žitelji, ulica. I zbog svega toga je ta sesvečka kajkavica posebita i zanimljiva za proučavanje, pisanje, govorenje, čitanje, a, uz to sa vrlo bogatim vokabularom, koji je naspram tzv. svj. jezika/ engleskog/ toliko superioran, da se ovaj s njom ni u jednom pogledu ne može uspoređivati, zapravo je, spram nje, toliko pojmovno siromašan, kao da je na početku svj. jega postojanja.

Ovo su činjenice do kojih sam došao u toliko godina praćenja i proučavanja iste. Za primjer navodim, da engleski ima jedan, ili nekoliko pojmova za istu riječ, a naša kajkavica 30, 40, 50 različitih riječi istog pojmovnog značaja u jeziku.

U posljednje vrijeme sredstva javnog priopćavanja nude razne sadržaje,

s istima nove riječi, a domaća riječ biva sve više potisnuta i zamijenjivana novim, pa naš kajkavski ima sve manje izgleda da opstane u svom izvornom i lijepom obliku.

Još je u tome sreća, da se u obiteljima, donekle, zadržava u svom prvotnom i razgovornom obliku. Odlaskom mladih u srednje škole i na fakultete, sve je manje prisutan u razgovoru tih mladih i vitalnih snaga naše sredine i sa žalošću može se zaključiti nestaje i odlazi u određen zaborav.

Moja je želja /ovim doprinosom-knjigom/, da se bar sačuva i pozove na osvještavanje svih, koji ga istinski vole, jer to je jezično blago vrlo vrijedno i treba ga sačuvati!

Makar je ovo samo mala iskrica, ali neka učini nešto u tom pogledu, da sačuvamo vrijednosti od propadanja. Koliko sam u tome uspio, prosudite vi to, čitatelji, a ja ću biti sretan, ako ste dobro najmerno shvatili moje želje i nakane!

Dobro zapamtite, što se jednom izgubi, to se tako lako ne obnavlja i ne može vratiti u svoj prvotni značaj!

Ne dozvolimo da se nešto takovo dogodi ovako dragoj, bogatoj i lijepoj sesvečkoj kajkavici zbog naše svejednosti!

Sačuvajmo je za dolezeća pokoljenja i ostavimo ovu ljepotu govora, kao vrijednu baštinu naših baka i djedova, na kojoj nam mogu zavidjeti tzv. narodi "visoke kulture"!

PRIČE O CIGANE I CARE

Na cerskem dvoru

Poslal car glasnjike svetom. Iskal je jone koji govore više jezikov. Došli so do Cigana. Rekli so mu: -Cigo, car nas je pošlal k tebi i po tebe, jel ti poznaš više jezikov. -Tak je, glasnjiki, pravoga ste našli! -Mam poji z nam k caru na dvor! I Cigo je pošel. Začudil se car i pogledal ga. -Š čem da te počastim?! -Dajte mi teleče i svinske jezike jesti! Sē so vgodili Cigi. Po tem car pove: -Kuliko jezikov znaš, da bi mogel biti vu diplomaciji? Na to je jon odgovoril: -Poznam svinskoga i telečega! -A koje govoriš? -Samo svojega! odgovoril mu je Cigo. -Nesmo se dobro razmeli? -Kak nesmo, veliki care, jel glasnjiki pitali, koje jezika poznam?! Poznam te koje ste mi dali za jesti! -Cigo, idi vu šaš skupa z glasnjike!

Odan caru i carevini

Na vizeti zeli Cigana Karlinu vu carsku konjicu. Bil je naočit i prikladen rastom da vu njoj služi. Nafčil se jašiti i paraderati z konjom. Jenoga dneva došel na red, da z ostale, pred carom, paradera i daje počast. Dogodilo se z konjom, da neštel paradno koracati i zdiči glavu na počast. Časnjik parade malo da neje svisnol od srama i jada. -Karlina, zakaj se je to dogodilo, a neje se smelo?! -Gospon časnjik, konj Zelenko posramil se cara, jel ga je grdo gledel i zato neje digel svoju glavu! -A, kaj je najgorje, posmetil se vu ~~mimoodu~~ mimoodu pred carom?! -Ni to nebi napravil. Sē je fčinjil od straja, čem je car manol z sabljom! Z tem je do kraja pokazal, da je odan caru i carevini!

PRIČE O CIGANE I GROFE

Grof vu kaližu

Cigan Martin imal konjiča Jelenka. Na svoje pleče neje trpel nikoga, osim svojega gospodara. -Ko se odluči mojega konja zajašiti, nek proba! po sakud je to vikal. Probal ovaj, probal jonaj i sakoji je loše prešel. To je Cigi dobro došlo za kladenje. -Bačo, ak te neiti i ostaneš na sedlu, vodi si ga doma i bu tvoj! Sičeni plača okladu. Tak se i grof Cmrk nameril na Martinovoga Jelenka. Kaj bi se jon dal od Cige ponižavati. -Ak bu tak, kak ti veliš, plačam dva cekina! Zajašil grof Jelenka pred sema. Neje se ni prav složil na njegve pleče, a Jelenko podivljjal, pričel skakati i na sakakvo se frkati. Donesel grofa do kaliža i blus ž njem vu njega. Na sē to Martin se nasmejaj i pružil ruku spram grofa. -Go spon grof, denite mi dva cekina na dlan! Morete si misljiti kak je bilo grofu, nezarad dva cekina, neg kaj je...?

Ode Cigo z šenicom!

Čul je Cigo da bu na grofoviji pričela žetva šenice. Došel zaran z kole, kobilicom i, vu kole, z velikom mažom. Za doručka se je dobro najel i pogađal za posel. Jon bu prvi kosec, nabirač i vezač. Pogodil se da mu, za saj posel, vu vreču namečo tuliko zrnja šenice, kuliko na dnev zasluže tri težaka. Po tem je Cigo rekel: -Idem samo šenicu otpeljati doma, da se preveč na suncu nekuri, a ondar se bum vrno! na posel. Potal je konjiča, za kole se zaprašilo, a jon pozabil dojt nazaj...

Čija vura točno ide?

Došli Cigo i gazda pred grofovo. Cige vuru navinol za jenu nazaj. -Moj gazda, prerano si došel! Vrni se doma i doji za jenu vuru! Kak se grof držal točnoga vremena, došel je vu pravi čas. -A de je gazda?! Cigo odgovori: -Go spon grof, nema ga! Nedošel kak smo se dogovorili. -Znaš kaj, ja bum t voju i njegvu šenicu dal tebi nametati vu kola, a vi se potle čestito podeljite! -Ide vředu, grofe, tak bu, kak vi velite! Nametali Cigi puna kola šenice. Ode Cigo z kole i šenicom. Iza toga doje gazda i začudeno zapita grofa: -Prosim vas, grofe, jel tu bil Cigan? -Bil je i otišel svojom i tvojom šenicom! Kad te je jon nasamaril, ja te nebum! Dal ti bum tvojega dela, koji te pripada! Stijs se vu sebi grof zapital: -Viš ti, zakaj je Cigi išla vura naprv?! Z tom vurom je otišla i moja šenica!

Borše se po ciganjski voziti!

Išel Cigo vu kole poljske pute. Naslutil da bu tu staroga grofa srel. Grof došel glet polje grofovije. Njegov kočijaš otišel z kočijom za druge posle i ostavil grofa vu polju. Od oda vustal grof. Jedvaj se držal na nogaj. Prišližil mu se Cigo z kole i pozdravil ga: -Dober den, gospon grof! Kak ste kaj? Vidim da ste, nekaj, spačeni i vustali od oda i stanjanja. -Dobro si to primetil! rekel je zmučen grof. -Vu moja kola ote! Grof neje mogel kočiju dočekati, pak je bil prisiljen na ponuđu pristati. Cigo mu pomogel na kola ziti i vu ista sesti. Skoristel to, pak je grofu malo podsmešljivo rekel: -Znate, gospon grof, borše se po ciganjski voziti, neg po gospocki peše iti! -Imaš ti, Cigo, prav, kaj tak veliš i nesi nikaj z tem zlagal!

Ciganjska vreča

Vu kole z desetoro dece došel Cigo na grofoviju. Taman je žetva bila gotova i sama vršidba. Čem je grof videl tuliko dece vu kole, mam je rekel jenomu od svoji povereni: -Nagrabite mu šenice, kuliko stane vu vreču! Za takvo kaj Cigo se prav pripravil. Na desku kol del je štrozoka,

a na njega, z gornje strane, prišil dolanji del odrezane vreče. Težaki s talno nanašali šenicu z zasipačaj i nikak napuniti tu vreču. Dok se je zapunil štrozok i vreča, ondar je Cigo rekel: - Kad vreča stoji, puna je i morem istu svezati! Kad je to videl grof, klimal je z glavom i odmeknol se od kol. Vu sebi je pomisljil: - Istini za volju, prava je to ciganjska vreča, kakve nema nigde na svetu. To se čovek more samo naddejati od Cige!

PRIČE Z 2. SVECKOGA RATA

Dve kape

Drugi svecki rat bil je vu zamaju. To je dobro pratil Cigan Bartolina. Naslutil je da dovađa vreme sakakvi vojski. I tak je bilo vu naše Sesvetaj. Jemput so znenada došli ustaše, drugi put partizani, treći put Bela garda, četrti put domobrani, peti put gestapovci. Jon se skrival p-red sakoje. Ak je bil šepav i nesposoben za vojsku, al se bojal, da ga se-bom zemo, bilo koji, za vodiča po selu i konake. Navek je na vreme zeznal koja vojska dovađa i za nje se pripravil. Čem bi došli ustaše, mam je na glavu deval ustašku kapu z velikom znakom U. Pri susretu ž njem, neso ga dirali i otpeljali se-bom. Po dovađanju partizanov, na njegovu glavi bila je partizanska kapa/ troroga/ z velikom crlenom zvedom. I partizani so ga ostavili na miru i neso ga dirali. Tak je to bilo jeno vreme, al pred k-raj rata, ustaše i partizani so zeznali, kak se to Bartolina ponaša, pak ga deli na zub. Ni jeni, ni drugi neso ga mogli zateči, da nosi krivu kapu, z krive znake. Čem je dočul keja vojska dovađa, skrival se vu šumi, jel ni jeni, ni drugi neso preveč išli za njegovu trage, bojali se da nevupadno vu zasedu protimbene. Z te dve kapa Bartolina si je začuval glavu na pleče. Po završetku rata, ustašku je zežgal, a z partizanskom dočekał oslobođenje. Žarad ustaške kape bil je na spitavanju, al so mu i to oprostili, kad se za vreme rata pokazal nevutrnem i nikomu z tem neje naškođel.

CIGO KA REGRUZACIJI I VU VOJSKI

Kak zbeči vojsku?!

Cigan Martineš nikak neje štel biti vojnjak. Čul je da brez kašiprsta desne ruke nečimajo nikoga vu vojsku. Odlučil je da bu dal od-seči kašiprsta desne ruke. To je činjlil tak, da se činjlilo kak nesretni slučaj. Prišekali štape za drevenoga pleters. Njegov bratič Miškina znag-la zamanol z sekirkom i ode tñrtalja Martineševoga prsta. Ovaj je na saj glas zajafknol. Miškina se onesvestil dok je videl kaj je napravil bratiču. Martineš je svoje postigel. Zamočal je odsečenoga prsta i donel pred Rekrucku komisiju. Čem so vidli, kaj je na stvari, postal je pregla-šen nesposobnem za služenje vojnoga roka. Te godine zaratilo se i tak si je spasil živu glavu, jel neišel na front.

Nečujem, čujem!

Na vizeti se Miškec Cigo držal da nikaj nečuje. Glavni vizet-doktor na sakakvo sprobaval njegvu čulnost. Od tijeja do glasnešega, nazaval ga je po imenu, a ovaj se na to neje ni malko oglašaval. Doktor je z sakakve zvončece cilenčal okre njegvi vuv i z tem neje nikaj postigel. Na sakakvo mu se vu vuva nalukival i samo je majal z glavom. Po svoji oceni zaključil je, da mu sluv neje z ničem oštečen i po semu moral bi čuti. Na poslétku poslal ga je po štengaj vizetane i puščal za njem železnoga lagvička. Z tem lagvičkom Miškeca je zrušil, a ovaj se stropoščal na glavce. Dok so to vidli člani komisije, brzo so se digli i pritekli Miškecu vu pomoč. Jon je, onak, ošamučen samo blede gledel i drtajuči stal pred sema. Na zadnje je doktor rekel: - Miškec, nepeš vu vojsku! To ti bum potpisal i tak te rešil sē muke i brige! Na to je Miškec zafalno rekel: - Dobro, gospon doktor, čujem!

Nek ido mustači!

Došel slabuček i itvalen Cigo na vizetu. Skoro bi se reklo, da so ga bile same lače i nekaov prslučec. Po čem je bil posebno prisutne zanimljiv, to so bili njegvi mustači nad mustače, žuckastocrleni i zafrknjeni kak jarčevi rogi. Neje mu se štelu služiti vojnoga roka i ostaviti mladu ženicu doma. Čul je od drugejov, da jonaj, koji nema čiste vage gol pedeset kil, nebu zet vu vojsku. Glavni vizet-doktor mu je rekel: - E, moj Cigo, ti i z tak velike mustače jedva imaš pedeset kil čiste vage! - Kad je tak, gospon doktor, nek ido moji mustači, koje bum dal mam obriti! Makar mi se je od njejov teško rastati, nek otijo, za ovaj put, z milem Bogom i Marijom!

Zakaj si pobegel?!

Pred vojnim sudom našel se Cigan. Teretili so ga za begunstvo. - Pobegel si i napuščal bojišnjicu! Mesto naprv, ti si otištel nazaj, proti si vojni zapovedi! - Sē je tak, kak vi pripovedate, al morate i mojega razloga prerazmeti! Vrji moji cokul bili tak blatni, da me je z takve bile sram pokazati se pred neprijateljom! Zato sem dal vetra petaj, jel nese bile blatne! Na takov način nesem nikaj loše napravil, neg osvetljal obraza naši vojski! Neprijatelj je mogel videti samo moje čiste pete, a ž njema i mene, vrloga vojnjika naše vojske!

Osuda na smrt

Zaratilo se. Cigo Febo moral je iti vu rat. Mesto da ide na juriš, jon se obrnol i bež nazaj. Vojne vlasti vlovile ga i po vojnem sudu osudile na smrt. Prvlje streljanja mogel je zreči zadnju želju. - Kad me bute streljali, dajte mi, da se na enem izvoru napijem zdene vode! To so

mu vudovoljili. Otišiel Febo do izvora, napil se vode, skoristel priliku i pobegel vu šumu. Potle toga neso ga vlovili i zamel mu se saki trag...

Triput stoj, pucam!

Pripravljali vu vojski Cigo za stražu. -Znaš, Cigo, sumljivo lice triput se zastavlja. Ak neče stati, ondar se puca! Deli ga na stražu na glavna vrata kasarne. Čem se zakmičilo, Cigo vlovil nekašov stfaj. Mam je zel pušku z pleč i držal vu pripravnosti. Na sū svoju nesreču, vu tu do, nadošel gluv čovek. Splašen Cigo poviknol je: -Triput stoj, pucam! I kagdar, bum! Nastreljil je nekrivoga čoveka. Pitali Cigo: -Zakaj si to napravil?! Nesi smel čoveka samo tak nastreljiti! -Pak, el mi neste rekli da viknem triput stoj, pucam! Sē sem napravil po vašem i sad me krivite! Išel je, išel, neštel stati i kaj mi je drugo preostalo neg pucati?! -Više nepeš na stražu i nebumo ti dali pušku vu ruke! -To ste mogli i prvlje tak napraviti, jel ste dobro znali kakov sem, da nesem za nikaj, a pogotovo za tak ozbiljen posel, kak je biti na straži!

Izdal me pred sem, ko je!

-Čem je vojnjik vu vrsti, nesme se ni pomeknoti, ni z joči-maj megnoti! -Gospon časnjik, leko je to vam reči, al kod nas je nekaj drugač! -To nemrem razmeti Cigo, kaj ti se je dogodilo, da na saj glas prdneš, a bila je zapoved, pozor?! -Gospon časnjik, moral sem ga puščati vun, jel bi mi raznel čerevo! Nesretni pezdec, nema pameti, da more mene i vas razmeti i fčinjiti sē to, kak nebi napravil razumen čovek! Zamisljite, da sem ga puščal stija, zasrdelo bi sema, a ovak, glasni pezdec izdal se pred sem, ko je i kakov je!...

“ajte me otpuščati z vojske!

Došel Cigo vu vojsku. Prve dneve vučil se stupati. Trebalo je iti: leva, desna, leva, desna! Jon nikak tak! Krenol prvlje z desnom, a onda z levom nogom. Njegov desetnjik srdil se i vikol: -Ču, Cigo, koja ti je noga leva, a koja desna?! -Gospon desetnjik, zakaj me to pitate?! -Pitam te zato, jel neznaš prav stupati! -Prosim vas, pitajte moju desnu nogu, koja tak dela, kak dela! Ja si tu nemrem nikaj pomoči! Dok vi zapovedite krenoti, desnjača se požuri i zakorakne! Nakon sega toga, desetnjik je zapovedil, da ž njem dvojica vežbajo i navče ga prav koracati. Mučili se ž njem nasakakvo, držali mu desnu nogu, Cigo padal i saj se zražal. Vekteri ž njem imali pune ruke posla. Dok je to videl časnjik, prijel se za glavu i viknol: -Koja je to komisija osposobila ovoga za vojnjika?! Takov, koji nezna stupati, neje sposoben za pušku, račuvanje, potpuno je nesposoben za vojsku! Na te časnjikove reči Cigo se rasplakal i rekel: -Gos-

veliki časnjik, najte me otpuščati z vojske! Tu imam kaj jesti, a d_oma bum moral prosjakati od iže do iže! Kaj budo moja deca i žena jeli, ak me _otpuščate z vojske?! Za miloga Boga, smilujte mi se i pomorite, da os-tanem tukareča, kak se god z menom mučili i srdili!

CIGO I SPOVED

Na spovedi

Došel Cigo na spoved. Velečasni mu je rekel nek d_obro spita svo-ju savest. -Cigo, kaj si zgrešil? -Je, gospon velečasni, nemrem se ni setiti sega! Ko bi s_e to pantil za tulike dneve? Nesem bil na leta na spovedi. Navek me je nekaj sprečilo vu tem. -Znaš, treba to redovito činjiti. Ak o-češ iti vu Nebo, ondar guste i redoviteše! -Kagdar, gospon velečasni i od sad bum tak delal, kak mi vi to preporučujete! Neče mi se iti /k onomu vragu/ vu Pekel i g_oreti zanavek! Rajši bi išel vu Nebo, de se dobro ži-ve i nikaj nedela! -E, poleže, Cigo! Nebo treba zaluziti! -A, kak, gospon velečasni?! -Dobrotom i molitvom. -Prosim vas, gospon velečasni, preporu-čite me vu Nebo. Od denes bum drugač živel i delal. Bum se od sad saki den m_oljil, išel k meši, spovedal se i pričesčal. Rečite dragomu Bogu, da sem samo njegov i ničiji drugi, a za druge me neje briga! -Poleže, pole-že, Cigo! A, kaj bu z tvoje, poveč mi, da i to čujem od tebe?! -Je, gospon velečasni, nje je vrag _odzdavnja semom _odnel, dobro da neje i mene!

Tuđe vrni

Bil je na spovedi Cigo. Klečal je i spovedal se za svoje greje. Velečasni je imal, vu žepu, na lanceku, zlatnu vuru. Dok ga je spovedal ve-lečasni, rekel mu je da fkradenom mora vrnoti. Cigo je skoristel mali ip i velečasnomu z žepa zel vuru. Dok se je prestal m_oljiti, digel se i vuru v-rnol velečasnomu. -Eto, vište, da sem se popravil i sad vam primerom poka-živam, da je tak, kak velim i držim se vaši reči!

Vrag me tenta!

Na spovedi se našel Cigo. Spitaval svoje greje i nuz put i sa-vest. Velečasni ga je strpljavno slušal. Dal mu prikladnu pok_oru, v_u saki, od tri dneva, zm_oljiti deset Očenašov. Dok je bilo s_e gotovo, najemput je Cigo na saj glas viknol: -Vrag prokleti, neču Boga kleti! -Što je sada, Ci-go?! -Velečasni, vrag me tenta! Stalno me brče da klenem Boga, a ja to ne-ču i neču! -Oprosti Bože, što ja to čujem?! -Eto, vište, ni tu mi neda mira i stalno za menom dovada! I ovaj put je došel na sveto mesto, za menom, prokleti taj zloduv! -Križaj se, križaj, moli i tako češ otjerati od sebe

toga prokletoga vraga!

Pere savest

Zbil Cigo joca na mrtvo ime. Spovedal se za to, dobio pokoru, al nebil, sejeno, zadovoljen. Čul je od nekoga, da se more z vodom oprati savest. Nebilo dneva, da neotišel k kanalu Rog-strugu i vu vodi se stalno pral. Vidli so ga prolaznjiki z Mikekovoga kuta i Ruškove grede, pak ga pitali: -Cigo, kaj tuka delaš saki den vu kanalu?! -Perem savest, da bi bila do kraja čista i oslobođena sega greja! -Pak, neje savet zvun tela, vnutre je, vu telu! -Nemorate mi nikaj pripovedati i vučiti me pameti! Znam ja jako dobro, da do nje doje voda i opere ju od si nečistoč greja! -Ti najborše znaš, kak treba delati i tak i dalje delaj! El buš i po zimi pral savest? -Do zime bu čista, da ju više nebu trebalo prati! -Viš, ti si se prijel pravoga posla za spas duše, a mi neznamo kaj bi napravili z svojom savestjom?! -Ja vam morem vu tem pomoći, da se tuliko nemučite! Otijite do Rakovke i tam istu perite vu kanalecu. Al tam, vu toj škofinji ima puno šklopcov i pijavki. -Baš zato bu dobro, da to delate kaj vam ja od srca preporučam, jel vam prijetе pijavke za noge i lice budo vu tomu semu puno pomogle. Čez krv vam budo zevlekle nečistu savest i ostala bu samo čista, kak i moja! -Baš ti fala na preporukaj! Drugema bumo o iste pripovedali, da i njema pomoremo, kak si i ti nam z svojem poštenem savetom. Samo se bojimo, da bi te škofinjske pijavke mogle imati preveć posla z naše greje i savestjaj!

Misljiti, il činjiti je isto!

Na spoved, k velečasnomu, došel Cigan Petrina. Spovedal se i pripovedal o svoje greje. Velečasni ga je slušal i zapital: -El si kaj grešno misljlil. Petrina je rekel na to: -Puno toga! Na to velečasni pove: -Sejeno je misljiti, il činjiti! -Dobro, velečasni, sē sem zarazmel kaj ste mi povedali. Petrina je dobio veliku pokoru i nuz to pokositi velečasnomu ral trave vu Rakovki. Kod velečasnoga se je dobro najel i dobio kosu za kositi. Z dobro nabrušenom kosom otišel je na livadu i legel pod grič spat. Na polne je došel velečasni gledet kaj je napravil. Imal se je i čemu začuditi. Našel je Petrinu spati vu travi, kosu zapičenu z kosiščem vu zemlju i škrljaka na njoj. Od srđitosti ga je prebudil i zapital: -Zakaj spiš, a travu nesi pokosil, kak smo se dōspomenoli?! Na to mu Petrina odpove: -Ja sem misljlil da kosim, gospon velečasni! -Je, ti si misljlil, a trava je ostala nepokošena. To nejde tak i neje vu redu, Petrina! -Pak, vi ste rekli, da je sejeno misljiti, il činjiti i ja se toga držim! Na te reči velečasni je samo pregutnom, kajda pregutava debele knegljine, obrnol se i otišel.

Bu se cirkva zrušila!

-Kak dugo nesi bil,Cigo, vu cirkvi? -Gospon velečasni,puni dvajst let! -Dragi Bogek,el to moguče?! -Je,velečasni! Točno je tak,kak vam velim! -Nikak to nemrem razmeti? -Da vam prav velim,sram me je to povedati! No,nebun vam nikaj zatajil.Rekel bum sē po istini,na tem Božem mestu.Celo to vreme nesem se moljil Bogu,puno sem klel i dosti raskalašeno živel! -Dragi Bogek,kaj ja to sē čujem od tebe?! -Najte se,velečasni,snebivati i čudno me gledeti! Nikaj vam nesem zatajil i prečkemel! -Moj Bog, ti si veliki grešnjik! -I,jesem velečasni! Pred vam nemam kaj skrivati i tajiti. -Itak,to neje razlog da nesi dovađal vu Boži hram! -Da vam istinu povem,jako sem se bojal posledic! -A,koje so to,ak mi očes povedati? -Znate,velečasni,drugi so mi stalno spočitavali,da na tak grešnoga,kak sem ja,bu se cirkva zrušila,ak vu nju dojem! -Ni pomisljiti,ni pomisljiti,neje to točno! Viš,sad si tu i neje se zrušila.-To je zato,velečasni,kaj ste vi sveteši tu!

Od denes veruje vu Boga

Došel pred velečasnoga Oigen Jendrina.-El istina,da ti, Jendrina,vu nikaj neveruješ?! -Kak bi i mogel,jel mi niko nikaj neče pomoči! -Nesi vu pravu! Ti nikoga,sigurno, ni ne prosiš.-Stalno prosim i vičem,al me nečo slušati,ni pomoči mi z ničem! -Jandro,to neje dosti! Sam si nečeš pomoči,a očekivaš da ti Bog pomore! Ko veruje,toga Bog pomiluje! Naj da ti duša,potle smrti,otije vu Pekel! Kak delaš,to bi ti se moglo dogoditi! -Kad je tak,gospon velečasni,od denes verujem vu Boga,a nek vu Pekel otijo,koji vas neslušaje!...

BOG? SV. PETER?CIGO

Na Božem sudu

Vmrl Cigo i duša mu otišla na onaj svet,Sv.Peter ju mam del na vagu.Žmeka je,žmeka i prežmeka! zaklimal je z glavom.Dosti je žmeka,a to znači da ti je grešna! -Vište, sv. Peter,to neje od kletvi,neg od silnoga jela! Moji so me,pred smrt,preveč naranjili,da nebi na velikem putu bil gladem i žeden.-Poleže,poleže,Cigo! To je jelo ostalo vu telu,a nikak vu duši. -Je, sv. Peter,tak i grej za kojega vi velite! Jošče vam moram nekaaj povedati. -Poveč,slušam! -Z tak maloga tela,kakvo je bilo moje,neje ni mogla ziti tak žmeka duša! To je neko pridodal svoj del duše na račun moje! Sv.Petre,verujem da je tu imal svoje prste nečist tak! Zemite vu kraj del njegve duše,bute vidli,da je ova moja puno lekša! Tak je sv. Peter napravił i Cigo se našel vu Nebu...

Vu Nebu

Vmrl je Gigan Ivina i njegov duša otišla je vu Nebo. Jenó se v-reme moljil, al mu je to dosadelo. Neje navčen jenoga te jenoga posla delati. Otišel je k sv. Petru i predložil mu: - Sv. Petre, ja bum pred vrata Neba stal i mesto vas kluča čuval! Z tem se sv. Peter složil. Dočekival je duše, otključaval vrata Neba i z tem pomagal sv. Petru. Tak je dugo stal pred vrata Neba dok so sī njegvi došli vu Nebo. Potle toga zaključal je vrata i nazaj vrnol kluča sv. Petru. - A zakaj više nečeš biti pred vrata i čuvati kluča? - Je, sv. Peter, neje to leko! Dosti kaj dodijavajo moji i drugi oči iti vu Nebo. - Ak so pravednjiki, nek ido! - Ja mislim, bu borše, da vi tu brigu nazaj prevzemete, da ja nebi došel vu napast! - El so sī tvoji vu Nebo? - Prosim vas, to vi proverite, jel ja nesem posvema vu to siguren!

Ko ima strica, vu Nebo se dosmica!

Cigiča Ivine stric Bartolina odzavnja je vmrl. Bil je, inače, jako pobožen i dober čovek. Za njega so sī rekli, da je sigurno otišel vu Nebo. Tak se lvek nadejal, da kakov je, da je, al kad ima tam strica, bu mu, itak, leže. I jon je znagla vmrl. Njegva duša dneve i dneve letela i nakon dalekoga puta došla pred troja vrata. Pred peklenske vrata igrala je vraža mužika i stal, ko drugi, neg sam Lucifer. K te vrata neje štel iti. Došel je pred malo odškrinjena vrata Čistilišča. Nam je opazal kak Čistiliščarci vrše svoju pokoru. I spred ti vrat se meknol. Na zadnje je došel pred vrata Raja. Pred njema je stal, ko drugi, neg sv. Peter. Sv. Peter ga je zapital: - Kak to da nesi ostal pred prve vrata?! - Eto, tak, nesem! Došel sem pogledati strica. - Kaj bu, onda, ak neje tu?! našaljil se ž njem sv. Peter. - To vi, sv. Peter, najborše znate! Meni so dole, na Zemlji, povedali: - Ko ima vu Nebu strica, taj se vu Nebo i dosmica! I tak je bilo i ž njem...

Dajte mi malko kluča!

Vmrl je Gigan i došel na Sveti sud pred sv. Petra. Stal je pred vrata Raja. Pred njem se pokazal sv. Peter z velikem zlatnem klučom od Raja. - O, Štefina i ti si se tu našel?! - Jesem, gospon sv. Peter! A kaj bi štel? pital ga je sv. Peter. - Prosim vas samo malko zlatnoga kluča! - El ga nebuš se bom odmel? - Gospon, sv. Peter, ovaj put ni za živu glavu nebi to napravil, vreč bi otključal vrata Raja i samo se malko naluknol vu njega! - Kad si tak pošten i iskren, evo ti kluča i otključaj vrata Raja i nalukni se vu njega! Sē je Štefina napravil, kak je rekel i tak ostal z ostale vu Raju. Potle toga vrnol je kluča Sv. Petru i veselo poviknol: - Sad se morete osvedočiti, da ^{ne sem} otišel z zlatnem klučom nazaj na Zemlju, vreč sem ostal z poštene vu Raju, de je i moje mesto!

...

Saki gleda svoje!

Zebiral sv. Peter Cigo za vagara duš. Dal mu je vagu i tri vrste gvihtov. Glasne mu je rekel: - Za najborše duše so najmenši, za srednje malo vekši, a za jako grešne najvejši! Saki put, dok važeš, sama duša pokaže koji joj vgiht odgovarja. - Razmem, sv. Petre! Imajte vume' sako poverenje! Ni jena nebu mogla prejši samo tak! Sē je bilo dobro z vaganjem drugi duš. Nastal je problem, dok so na vagu dovadale ciganjske. Cigo je, saki čas, otadal k sv. Petru, pribavljaj zarad vage i gvihtov. - Znete, sv. Petre, nekaj se je vaga, vu zadnje vreme, pošemerila i gvihti neso, kaj so bili, dok ste mi to sē dali?! Za moje sfaljevajo najmenši, a ja moram delati kak ste mi vi povedali. - Je, je, Cigo, neje ti lekō! Z tuđe jošče nekak ide, al z tvoje neje baš onak, kak smo se dogovorili! - I, sami znate, saki gleda svoje!...

Vrnite me nazaj na Zemlju!

Za života je Cigo dosti grešil, neje se kajal i spovedal za svoje greje. Znagla je obetežal i vmrl. Duša mu je došla gore. Lucifer ga je dočecal pred vrata Pekla z mužikom, a vu Peklu se čulo jafkanje i plač. Cigo se začudil i zagledel z razrogačene jočimaj. - Pak, ja sem se nadejal boršemu, neg kaj je ovo?! Nesem misljlil da bi za tak malo grejov/ a imal jev je preveč/ baš moral iti vu Pekel?! Nek me primo Bog i sv. Peter! I tu mu se želja spunila. Al, kaj je bilo- Bog i sv. Peter so mu odgovorili: - K nam nemreš, nek te zeme koji te je dočecal! - Dragi Begek i sv. Petrek, vrnite me nazaj na Zemlju, da se opametim i vrnem drugačeši k vam!

Vrnite me nazaj na Zemlju!

Celoga života dosti je raskalašeno živel Cigan Jendrina. Došlo je vreme za vmrti. Setil se da bi se trebalo pokajati za greje i prepuste. Njegva žena Marena narekala je i jadala se: - Kaj bu ž njem, kaj bu ž njem?! Neje se dospel pred smrt ni prav spovedati. Znenada je otišel. Njegva duša dospela je pred vrata Aaja, de ga je z vagom dočecal sv. Peter. - Je, viš, došel si na svoje i pred nas?! Da vidimo kak ti duša važe. Jendrina, Jendrina, prežmeka je od grejov i prepustov! Takva neje ni za Čistilišče, a jošče menje za Kaj. - Onda, kam ste me, gosp. Sv. Peter nakani-li takvoga bekca poslati?! - Nemoram ti posebno objašnjavati, moreš si i sam premisljiti! Nesi se dosti popravil, a prešlo je tvoje vreme života na Zemlji! - Joj, najte i vi ciganjsku sirotinju na najgorše osuditi! - I mal si dosti vremena, da se obratiš i pokažeš za svoje greje, a sad jadi-kuješ i čeka te kazna za neposlavl!

-Prosim vas,najte me med najgorše poslati,jel sem se za života dosti vžil dima i jognja vu svoji kolibi! Vrnite me nazaj na Zemlju! Obečavam vam da se bum popravil i pokajal za sē svoje greje i prepuste! Sv. Peter mu se smilual i vrnol ga nazaj na Zemlju,da bi obečanje zvršil do kraja...

Sebom sem načisto,a z vam nesem!

Došlo mu je slabo,zrušil se i vmrl.Položili ga njegvi na ponjavu,pričeli plakati i vrišćati.Nakon nekojega vremena nazaj je oživel i došel k sebi.-Marko,kak je na onem svetu i kaj so ti povedali?! -Žakaj ste me nazaj vrnoli? Vreč sem bil pred vrate Raja,koja je otključaval sv. Peter.Povedali so da se nesmem tuliko mučiti i patiti na ovem svetu.Više ječ i pi,to so mi savetuvali! Deca i žena te morajo slušati i vu se mu ti vugađati,jel tak moro samo računati,da se i joni budo našli pred vrate Raja.-Al nesi srel jonoga z roge? -I jon se motal,al nesmel dojt i de sem ja bil! Pital je za vas,kakvi ste i kaj delate,al mu ja nesem štel nikaj odgovoriti. Pazite se! Bojim se da je nekojega od vas pribiležil vu svoju knigu! Sebom sem načisto,a z vam nesem! Na te njegve reči zaroždili so i poitali se roždeči na zemlju. Tomu se neso nadejali.

CIGO I ZLI

Buš klučar!

Lucifer srel Cigu pred kolibom.Cigo ga prepoznal i pogostil.Za sū tu pašnju Lucifer mu je obečal da bu klučar Pekla.I neje za dugo, vmrl je i dospel vu Pekel.Nuz se povlastice,koje je imal,neje mu pasal gospodar i nastojal se ga je pod saku cenu rešiti.-Daj mi Lucifer kluča i idemo popraviti klučanicu! Z vuna zaključava,a z nutra nikak.Ti ostani pred vrate,a ja bum nutrešnjega dela videl kaj je! Neje ni slutil Lucifer kaj Cigo namerava.Poslunol ga je i tak napravil,kak mu je Cigo predložil.Cigo je napasal kluča,zaključal vrata i tak se rešil gospodara.Sū vlast je prevtel vu svoje ruke,a Lucifer je zanavek ostal pred vrate...

Cigo se predomisljil!

Pozval Lucifer Cigu,da doje k njemu na godišnji odmor.Fristal na to Cigo.Vrag ga je dočekał z mužikom,jelom i pičom.Okre njegvoga s-tola bile so najlepše,gole žene i stalno se tu motale-A de so ostali? pital Lucifera.-Cigo,njema neje za zabavu,delajo svojega posla! -Lucek,moji so mi rekli,da pitam za svojega vujca.- Tu je,negde,al neje raspoložen za posete!

Morem ti reči, da se saki den nadela, jel z goreče rasovaj premeče Pekle-
njake! -El neje ostale, kak je nam tu?! -Je, je, al moraš znati, da ovakva
zabava nemre biti saki den, vreč za određene gošče! -Luco, ja bi prekinol
godišnjega odmora i otišel reči svoje kak je tu! ~~Brzo~~ doji nazaj, nadeja-
mo te se! -Bute me vidli na nigarovu sredu!

Vu vragove kole

Pred jeno predvečerje ido kola putom sama. Cigo to videl i po-
misljil: -Evo meni prilike! Nebum moral o konju brigovati, a vozil se bum!
Tak je to bilo nekuliko dnevv. Četrtoga dneva, pred sumrak, eto ti vraga
najemput vu kole. Pital ga je Cigo: -Kaj ti tu delaš?! -Ti to mene pitaš?!
-Nego kaj! -A, vu čije si se kole do sada vozil? -Vu svoje i ničije druge!
-Varaš se, Cigo i to na veliko! To so ti vragova kols! Na te reči štel Ci-
go z kol pobeči. -Sad ti je kesno! nasmejaj se vrag. Moj si i moj buš os-
tal! -Nebum, vraže! Pričel se križati i moljiti. Vrag zatruljinkal i nes-
tal z svoje kole. Na to je Cigo tijo šepnol: -Kam mi je bila pamet vu tak-
va kola sestiti?! Zafalen sem Bogu, da mi je pomogel rešiti se vraga!

Kak je Cigo soma prodal

Cigo i vrag se sreli pred Dravom. Vrag mu je mam rekel, da bi
štel kupiti malo vekšega soma. Cigo je vlovil soma okre deset kil žmeke-
če. Brzo ga je raspravil/ rasporil / i vu njega del puno žagarovlja. Na
vagi se pokazalo, da je som, spram svoje dužine, prežmek. Vrag, kak vrag, po-
sumljaj je, da nekaj neje vu redu. -Viš, vraže, samo za tebe ja sem ga ras-
poril i sū drob vun zel, kak bi ga čem čistešega, masnešega od mene kupil.
Dobro ga je Cigi platil i zadovoljen otišel. Vrag se ga je putom dosti na-
nosil, a Cigo se je vu ladu z dobre novce smejal...

Cigo nabajsal vraga

Za jake zime Cigo išel na smržnjeno jezero, sekel leda, va-
dil sante i tak lovil ribe. Videl to vrag, pak je Cigi kral, na tem mestu,
vekše ribe. Dok je Cigo videl vragove trage, po iste meste, nakanil ~~mu~~
mu je pripraviti znenadenje. Negde, na pol vragove steze, neprimetno, nase-
kel je i polekel ledovinu. Točno je znal, da navek, vu istu dob, potle pol
noči, vrag dovađa i zemiva ribe. Neje se vrag nadejal kaj mu je Cigo po-
lekel. Čekal ga je za gričom. Vrag se požuril, pobral ribe i napunil ž nje-
ma vreču. Nadošel je, na poleknjeno mesto, prepal i otišel zanavek pod led!

Cigo i vrag vu ribolovu

Cigo se navrgel vrag i nikak se ga neje mogel rešiti. Do-

setil se i predložil vragu, da ido lovit velike ribe. Na sē vrag pristajal, samo kak bi nuz sebe imal Cigu. To je Cigi dodijalo i nastojal se ga je zbaviti. Rekel je vragu da na jenož reki love samo kapitalce. Vrag se poveseljlil, jel mu je za jesti bila predobra ribetina. Cigo podel nogu vu vodu i reskeral ju, kak bi vlovil čem vekšu ribu. Vragu zadeval rep, pak je njega polekel. Videl to Cigo, po skrivečki zvadil nogu i sel na nju. -Kak to da se nikaj nelovi! pital Cigu. -Nejde to tak najemput, kak si ti misljiš! Čudo da vreč neje nadošel. Vrag se polakomel na velikoga soma i celoga repa porinol vu vodu. Nadošel veliki som, ščapil vražega repa i ode z vragom vu glibljinu! Na sē to Cigo se nasmejaj i otišel zadovoljen doma.

Na sankališču

Došel Cigo z svoji četvo_ro cigančokov na sankališče. Neimal vu čem decu sankati. Videl to vrag i došuljal se k Cigi. Rekel mu je: -Zemi moje korito i nek ti se deca sančo! Poslunol Cigo vraga, al neje računal kaj z tem smeru. Z prvine je nekak sankanje išlo. Peti put, dok so se cigančoki spuščali z brega, korito se pretilo, a joni popadali naokolo. Da viš plača i vriske. Na sē to prišel Cigan strašno kleti i preklel je, kaj ni nesmel. Vu tem sem vrag postigel svojega cilja. Dok se je Cigo malo pribral, sasil, prerazmel ko mu je to priskrbel. -Ču, čoveče, doji i zut-
ra na ovaj breg! Tak je i bilo. Cigo je po noči, dok se smrzovalo, celoga spusta zalezal z vodom, al nesfaljel ni vrag. -Sad se bumo mi spuščali! rekel je Cigo. Vrag se požuril skočiti vu korito prvi, a Cigo ga je porinol som silinom, pak je z kobitom odjuril vu deblo stare jabuke. Korito se prepolovilo, vrag ftrgel obedve ruže i noge. -Cigo, pomori mi, prosim te! -Samo ti jafči i viči! Čera so moja deca cviljela i plakala, a ti si se samo smejal! Sad vidiš kak si prešel! Bog je spor, al je dostižen! Stiglo te je kaj si meni željel! Pozovi svojega gazdu nek ti pomore! Na to se obrnol, otišel i ostavil vraga cmizdriti i ručati.

Naj me za jezik vleči!

Falenbok Jozina! Kaj ti je dospelo da na moje pitanje neogovarjaš?! Pak, nesem ti se nikaj zameril?! Navek si štel sakaj reči. Negdar kak repar pripovedaš! A sad čkomiš i čkomiš?! Ko ti je jezika svezal? Morti si si ga prikosnol, il ti ga je kača odgrizla?! -Čkomi, čkomi, da peklenjak nečuje! Pred njem sem se prerekel i jon mi je želesce polekel. Neje to, valjda, vam Cigane napravil? -Je, je, kume, ode ja vu Pekel!

Z okarkom se rešil vraga

Vrag znal da mu je Cigo dužen, pak ga je stalno opsedal. Nikak se neje mogel vraga znebiti. Tuliko je Ciganu dodijaval, da ovaj više neje znal, kak ga od sebe odbaviti. Vu četrtem dovađanju, potužil se vrag Cigi, da ga nekaj vu grlu tišče. Priščaj, koji mu je zrasel, na njega je nasel. -Sē ti ja to, vraže, zvrāčim, dok te z žarom namagarčim! I tak je napravil, kak mu je rekel. Z jognja je zel najžarenešega ogarka i năpetal istoga vragu vu zube. Vraga je tak speklo, da je ručeči otišel i više nigdar neje Cigi dodijaval.

Cigo nadmudril vraga

Na stezi sreli se Cigo i vrag. -Kam ideš Cigo ? pital vrag. -Idem iskat vražu mater! -Kak to? -Tak, jenostalno! Rekli so mi da nas Cigane ima preveč rad. -To sem prvi put čul vu životu! rekel je vrag. -Vraže, naj, barem, pred menom tak lagati! Rekli so mi, da leči kurje joči, a ja iste imam po nogaj. -Kak to da i meni neje kurje jgači zvrāčila? -Zakaj ju nesi pital, vraže?! -Kad je tebi to povedala, ondar ti to i meni poveč! -To je napravila z vitkom glogovačom. Potle toga, neje ni jeno kurje joko naraslo na moje nogaj. Donesi, vraže, vitku i žilavu glogovaču, ja te bum po njejinem receptu zvrāčil! Poslušal vrag Cigu i donel prst debelu glogovaču, dosti gvrntečljivu. -Tvoja mati je i mene svezala za drevo i gvrntečljivom glogovačom vrāčila. -Tak i ti z menom napravi! rekel mu je vrag. Cigo je vraga svezal isto tak, a po tem vužgi po njegve nogaj. Vrag je slivkal, jafkal, ručal, a Cigo ga je zdevetal, kak se patri. Po tem mu je sē kurje joči obrezal z tupem nožom, takvoga ga je ostavil i otišel svojem putom. Da neje bilo vraže matere, koja ga je odvezala, i denes bi vrag bil na tem mestu...

Bog mi je svedok!

Po negdašnje zakone presudili bi krivce deset, petnajst, dvadeset batin prek zadnjice. Med takve našel se i Markina Cigan. Selski starešina odmeril mu je petnajst vruči po stražnjici. Al Markina, kak Markina jadal se i rekel: -Na to me je nabrkal jonaj Zli, koji se vu mene navlekkel! -E, zato te baš bumo batinali, da zije z tebe vun i nedela ovakve nepodobštine! -Je, vi bute mene čeljili, a jon se bu vu meni na saj glas smejal! Bog mi je svedok, da je tak, kak vam velim! Najprvlje njega sterajte z rečjaj, a ņnda, dok zije vun, vudrite po njem! Da neje njega, ja to nebi nigdar ni pomisljil, a kam li napravil!

Vrag je semu tomu kriv!

-Cigo,zakaj si vlastitu mater osakatil?! pital je sudec okrivljenoga. -El to vi mene pitate,slavni sude?! -Da,tebe! Očemo čuti pravoga razloga? -Proklet bil,slavni sude,ak nebilo tak,kak vam bum povedal! Moja je mati rekla strašne reči za mene! Povedala je,da nesem japin sin neg vragov! To nesem mogel prečkometi i podnesti! To je bil razlog da sem ju zasekel z teslom za kodrita! Al,najte misljiti,nesem bil sam vu tem! Jel taj vrag,navodni jotec,il nekoji drugi,me je na to podbrkal i napravil sem,kaj sem napravil! Ob svoji domisli,ja to nebi nigdar napravil,da nebilo toga vraga! Vrag je semu tomu kriv,a ja ni malko,slavni sude!

Vrag je splatil mesto Cige!

Vu polju dozreli kokruzi.Cigo je zel ponjavu i od mekote do mekote pomalko pobiral lat po lat.Kak je prešlo pol noči,putom i z konjom i kole išel vrag.Cigo ga opazil i mam se ž njem spoznal.Vrag mu je pomogel navrči ponjavu z kokruzom na pleča i deti vu kola.Vu to vreme seljaki čuvali svoja polja,nadošli na Cigu i vraga. -Kaj ~~vika~~ vi to, vu tu dob,delate tuka i imate vu ponjavi?! Cigo se preteknol i od straja rekel:-Pitajte vraga,njegva so kola! Imali so kaj i videti.Ponjava bila puna nabrani klipov kokruza.Vraga ščapili,zevlekli z kol dole i vudri z botaj po njemu.Cigo skočil z kol i pobegel vu polje.Dok so vraga čeljili,konj se splašil i putom bežal spram sela.Pred selom dočecal ga je Cigo i z kol zel punu ponjavu kokruza.Dok je vrag doručal do svojega konja i kol,Cigo je vreč bil doma,a vrag je splatil svoje mesto Cige.

Idi Cigo,nebuš vrag!

Srel vrag Cigu.Mam ga nagovoril da bu vrag.-Bum i to,vraže,al mi daj delati da ti se prisličim! -Moreš Cigo,delaj kaj te volja! -Je,viš,vraže,ja nemam repa kak ti! -A,kaj buš dalje delal?! -Na pol ti ga prisečem.Pol bum imal ja,pol ti.-A,ondar? -Ocekel ti bum jenoga roga z glave,tak,da ti i ja bumo imali saki po jenoga! -I,kaj,jošče,Cigo?! -Odrezal ti bum kopito i tak bu jeno za mene,jeno ostalo tebi! -A,po tem,kaj si navumil?! -Sakojega drugoga ti zuba zvadim,da bumo imali ~~ixtxi~~ isti broj zubov! -Idi,Cigo,nebuš vrag,samo me ostavi na miru!

Cigo i vrag krali čmelca

Dok se iko i najmenje nadejal,Cigo i vrag išli krast čmelca.Vu pol beloga dneva,z čmelinjaka,zeli najžmekšu košnicu.Ž njom išli spram šume i stalno se pregovarjali,kuliko kojemu pripada.Z tem nebil zadovoljen Cigo.-Vraže,ja sem ti rekel de ima čmel i zato meni više meda pripada! -Tak to nejde,Cigo! Ti bi štel više,a meni da menje

ostane! Vu semu tem se posvadili.-Pazi se ,Cigo,moji rogov! pretil je vrag. -Ti,kundravi,buš dobil teslo po glavi! Pričeli so se zmed sebe i narivavati.A Cigo,zvredan i srdit povekne:-Dlakonja,nek ti bu sē! Celu košnicu mu poklopi na glavu.razjarjene čmele pričele vruga po glavi telu bosti z žalce.Vrag itil košnicu z glave,al so lutite čmele nastavile leteti za njem i dalje ga bosti.Na to se Cigo nasmejaj,zel punu košnicu meda i ž njom otišel k svojema Cigane.Vruga so tak čmele oklale,da je saj otekel i takvo kaj mu više nigdar neje došlo na pamet!

Vrag vu škripcu

Stalno je vrag dodijaval Ciganu i tental ga.To mu je jemo-ga dneva dodijalo,pak je odlučil vruga nasamariti.Nekaj je delal z škripcom.To videl vrag i pak mu je dodijaval.Cigan se dosetil i z medom namazal "lampe"/hvataljke/ škripca.Kak se i taj put vrag požuril,neje ni računal kaj mu je Cigo pripravil.-Dobro da si i ovaj put došel! rekel je vrugu. Vraže,buš z jezikom oprobaj,kak je škripec medven! Vrag je svojega dugačkoga jezika splazil i ž njem obleznoj škripca.Vu tem ipu mu je Cigo jezika stegnol z škriocom.Po tem se ga fest namlatil i pušćal ga ruččega.Neje mu,potle toga,víše dodijaval,ni tental ga.

CIGO I SUDEC

Najborši je mir!

Cigan se jako razlutil vu svadi.Zel je sekirkur i zasekel mater.Došli so po njega panduri.Vodili so ga pred sud. Pred sudom se fkočil od straja.Dok ga je sudec pital,kaj misli o semu,brzo je rekel:-Od sega najborši je mir!

Pak,kakvi ste vi to ljudi?!

-Cigo,zakaj si vmoril joca?! -Gospon sudec,jesem! -Al,jon je tvoj jotec?! -Baš zato! -Neje nam jasno,kak je do toga došlo?! -Razmem,da vam neje! -Zakaj si to napravil z svojem jocom,bo nerazmemo?! -Pak,lepo,jenostalno! -Cigo,nit je to lepo,nit je to jenostalno! -Za vas neje,a za mene je! -Poveč,mi očemo znati,kak je do toga sega došlo?! -Moj je jotec boluval od teške bolesti glave. -I,kaj,ondar?! -Dal mi je balticu vu ruke i pokazal,kam nek ga lupim po glavi. -A,ondar? -Z ošterjem sem ga vudril po tem mestu i tak mu skratil sē boli! Za to,kaj sem mu išel na ruku i pomogel,neje mi ni rekel,ni fala! Za sē to moje dobro delo vi me očete osuditi! Pak,kakvi ste vi to ljudi?!

Nek sem proklet!

-Cigo,zakaj si bil mater?! -Gospon,veliki sude,ja to nesem napravil! -Kak nesi,a mati ima plave masnice po telu?! -Jona vam neveli pravi istinu! -A,zakaj neveli?! -Pak,tak,jel me oče osramotiti! -A mati ti je! -Samo da znate kakva! -Poveč,da znamo! -Ja ju nesem ni doteknol z rukom! Kak sem z botom majal,brānil se,jona je samo išla k meni! Nek sem proklet,nju je bota vudrila,veliki sude,a neje moja poštena roka!

Zakaj si vužgal plasta?!

-Veliki sude,jesem! Nemam kaj pred vam tajiti! -Z kojem razlogom si to napravil?! -E,to je vreč veliko pitanje,koje ste mi postavili! -Mogel je zgoreti susedov štagelj i štala! -Najte tak veliki sude,ni govora! Kad sem čul,da mi sused neda slame za nastir,a vu plast je puščal vruga da vlezne,nesem se puno dvovumil! Misljil sem,nedaš meni ni malko slame,a vrugu celoga plasta,ondar sem ga zato vužgal!

Joko na savesti

-Cigo,tuži te sused! Veli da si ti kriv,kaj si postavil takvoga šibnatoga plota.- El mu vi verujete?! -Tak je sused nam rekel.-A nečete ga pitati,kaj je prečkomel? -A,kaj to? -Jon je na tem mestu šibe plel i baš tu ostavil zaoštrenu,na koji si je zbil joko.Nebilo dneva,da se neje na taj plot nalukival i gledel,kak ja,kotobož,,nekaj fkradeno raspravljam. Sude,Bog mi je svedok da je tak,a neje kak jon pripoveda! Ja neču njegvo joko imati na svoji pošteni savesti! -I nebuš ga imal! -El si čul sused?! Ti si misljil zvaditi moje i sebi isto deti. Svoju krivicu nakanil si meni pripisati.Al,sad vidiš,da nebum imal tvoje joko ~~jaka~~ na svoji pošteni savesti!

Morski cucek je kriv!

Dospel Cigo do morja.Vu to vreme vlovili morskoga cucka. Dok drugi neso šteli jesti njegvo meso,po cele dneve ga je Cigo jel.Al,kaj se dogodilo? Preširila se vest,da Cigo saki čas nekoga vgrizne i po tem pobegne.Vlovili Cigu i dopeljali pred sud.- Moramo te osuditi,vu rešt zaprti,postal si za okolinu opasen! -Ko Boga vas molim,to najte z menom napraviti! Vi bi mene nekrivoga i nedužnoga osudili i zaprili! -To moramo napraviti,da bi druge od tebe zaštitili! -Ja za to nesem kriv,zvekšani sude! To mene neje prvlje držalo i nesem se tak ponašal! -A o čem je reč,poveč nam?! -Znate,vrag me je nadusil i jel sem stalno meso morskoga cucka! Vi bi mene nekrivoga osudili,a o cucku neste rekli ni jenu reč! I tak je Cigo bil oslobođen krivice i pušćan na slobodu.

Rodila Ciganka devet kil dete

Zarad oklade došlo je i do suda. Cigan Markina kladil se z susedom, da bu njegva žena rodila devet kil teško dete. Kladili se za je-
no tele. Sused tužil Markina sudu za prevaru. Sudec je pital: -Ko je tu
prav, a ko kriv?! I jeden i drugi tvrdili da so vu pravu. -El ste vidli
to dete i bili nazočni vaganju? -Jesem, odgovoril je sused. -Zakaj onda
tužite. -Kad netak kak veli Markina! -Kak neje sused, a gledel si i bil
prisuten vaganju?! -Al tak malo dete nemre imati tuliko kil! -Kak nem-
re?! Vaga nelaže! -Kuliko ste vidli da je vaga pokaživala? -Točno de-
vet kil! -I, ondar?! -Al to nemre i nemre biti, gospon sudec! Sami ste rek-
li da more. Vi ste priznali i izgubili okladu! Niko nepital kaj je jošće
bilo vu vankušecu. Zaprav, mali Cigančok je imal tri i pol kile žmekoče, a
gostalo je bilo olovo.

Kriva je pajtača!

Cigan Jozina ofuknol bogatašu šetofljina. Vlovili ga vu kra-
di žandari i dopeljali k sucu. Na vupit suca, gospona Matina Klepca, Jozi-
na pričel mucati: -Zna-zna-te gos-gos-pon ~~XXXXXX~~ su-su-dec, to-to ja-ja
ne-ne-sem šte-šte-l na-na-pra-pra-vi-vi-ti! -Kak neste, a zatekla so vas
vu kradi?! -To-to ne-ne-sem bi-bi-l ja, to-to je-je bi-bi-la mo-mo-ja
paj-paj-ta-ta-ča! -Kaj je to, ja vaš iskaz nerazmem?! -Ka-ka-k ne-ne-
raz-raz-me-me-te?! To-to je-je mo-mo-ja le-le-va-va ru-ru-ka-ka! -Pak,
to je vaša ruka, odar ste vi za krađu krivi! -Go-go-spon su-su-dec, to-
to ne-ne-mre bi-bi-ti! -A, ondar, čija je to ruka, ak neje vaša?! -I ja-ja
se-se pi-pi-tam?! -Najte se pretvarjati da neznate! -Ka-ka-k ~~bi~~ bi-bi
ja-ja to-to zna-zna-l! To-to ne-ne-je mo-mo-ja ru-ru-ka! -Nebute rekli
da je susedova? -Go-go-spon su-su-dec, da je-je mo-mo-ja ru-ru-ka, to-to
ne-ne-bi na-na-pra-pra-vi-vi-la! -Mi ne sudimo vaši ruki, neg vam, ~~jel~~ je
to vaša ruka! -~~Me-me-~~ ni ne-ne-mre-mre-te su-su-di-di-ti, jel to-to ne-
ne-bi mo-mo-ja ru-ru-ka me-me-ni na-na-pra-pra-vi-vi-la! Očečite ovu
pajtaču, da nesramoti mene i moje telo! -To nikak nemremo napraviti, jel
bi vas z tem osakatili! -Onda, ni meni najte suditi! -Za ovaj put vam
opraščamo, al pazite na tu svoju pajtaču, da nenapravi slično nedelo! -
Fala vam, gospon sudec, bum se držal toga, da mi se slično nedogodi!

Točno je kak vi velite, gospon sudec!

Cigana Ferkinu pokrivali da je fkral konja. Došlo je do suda.
Pital sudec: -El to dotičen Ferkina konjokradec?! -Je, gospon sudec, to je
jon! -Nek se sam javi! Zakaj čkomite i neodgovarjate na moje pitanje?!
-~~Kak~~ bi, gospon sudec, kad misljam da to nesem ja! -Onda, koga ste mi vi to
privali?! -Kak bi ja to znal, gospon sudec, kad ni vi sami neznate koga p-
red se bom imate?! -Točno je tak, kak vi velite! Ja ni neznam pokaj sem tu

došel?! Konj je za menom išel, bil je gladen i žeden! Ja sem ga naranjil, napojil i imal nakanu puščati da otije. -Vi ste ^{slabodni} ~~zlobni~~, jel neste imali nakanu zadržati tuđega konja, vreč ste fčinjili plemenito delo, pomaganje glanomu i jadnomu! -A, ko mi bu naplatil za vredenje časti i sramočenje pred svetom? To neje vreden ni konj! Pretrpljene straje nemoči z ničem naplatiti i živce smiriti!

To je napravil moj Kurtak!

Optužili Cigu Maturu da zemiva do čega doje. Žandari ga doterali k sucu, a ovaj srdito započel razgovora: -Matura, jel to istina da vi to delate?! -Gospon, povišeni sudec, ni na pomisli mi to neje, a kamo li da takvo kaj delam! -Onda, kaj je na stvari?! Vu vašem dvoru so žandari našli cipele, papuče, štomfe, metlju, sito, ručnjika, stolnicu. -More biti, gospon sudec! -Znači, vi ste z tem priznali krađu?! -O, gospon sudec, to nemrem nikak priznati! -Kak nemrete, a to je najdeno vu vašem dvoru?! -Je, gospon sudec, to je nekaj drugo na stvari! -Kaj to, povečte i najte odugovlačiti z odgovorom?! -Ja imam cucka Kurtaka, koji je sē to napravil, a nesem ja! -Kaj to ja sad čujem od vas?! Vi odgovarjate za svojega cucka i morate ga za takvo kaj kazniti! -I jesem ga! Očekel sem mu repa i tak ga kaznil za neposlavl! -Neste baš tak trebali ž njem postupiti, jel to je bolno! -A, kak je meni, kad me okrivljavate za ono kaj nesem ni pomisljil?! -Mato, Vrnite fkradeno i najte cucku dozvoljiti da napravi slično nekaj! -~~Mato~~ nam kak mu to dokazati, kad je preveč neposlušen, a ja za sē to trpim špota i srama?! -Držite ga na lancu i nepušćaje z dvorišća vun, jel bute tak sprečili njegve nepodobštine! -Sē vas razmem, gospon sudec, al bi bilo najborše, da ga vi posavetujete, jel mene neče slušati i poslunoti! Na lancu ga nesmem dugo držati, jel bi mogel pobesneti, nekoga vgristi, i ja bi, pak, spašćal zarad toga! -Sē vas razmem Mato, al prerazmite i vi mene i bu sē vredul! -I bum, gospon sudec, al vi to rečite i mojemu Kurtaku!

To je njegov zgovor!

Vu sudnici našel se Tomina Cigan. Nam ga je sudec zapital: -El to istina da ste vi zeli praščoka Sivaka?! -Ni govora, gospon sudec! -Kak naste, a našel se vu vašem kocu?! -Veliki sudec, vi neznate kak je do toga došlo! -Ma, najte, a prijavljeni ste da ste ga držali vu kocu?! -Veliki sudec, neistina da sem ga ja fkral! Sam je došel za menom, jel sem nabral vreću žira. -Zakaj ga naste vrnoli vlasniku?! -I to vam bum povedal! Njega je gazda dobrano šćeljil, jel mu je pojel z vrečice sega žira. Zaprav, praščok je pobegel od batin, došel k meni, koji ž njem čovečno postupam. -Gazda šime, jel bilo tak, il nekak drugač?! -~~I~~ je i neje! -Nemre biti i je i neje! Il je jeno, il je druge?! -Gospon sudec, gazda šime oče mene osramotiti i optužiti nekrivoga i nedužnoga! Jon se sad zgovarja i to je njegov dober zgovor!

Betezen od napasti

Ide vulicom Cigo i viče: -Moram krasti, betežen sem od napasti! Kaj joci spazile, to njegve ruke nosile. Vlovili Cigu i priveli k sudu. Mam ga je sudec pital: -El si fkral slatinu, kokoš, flačno?! -Jesem, Veliki sudec! Od prve je sē priznal. -Ti znaš da se to nesme delati, jel je to krada?! -Sē vas razmem, Veliki sudec, kak vi velite, al ja to moram tak delati! -Morali te bumo osuditi i vu rešt zaprti. -Za miloga Boga, najte tak z menom napraviti, jel so sī čuli kaj sem vikal vulicom! -A kaj si to vikal, da so sī čuli?! -Moram krasti, jel sem betežen od napasti! -Kad je tak, sega si rešen i sloboden sake krivice!

Za sē je kriva pajtara!

Pred sudom se našel Cigo. Okriveli so ga za krađe. Samo je kral i kral. Sud mu je zrekel strogu kaznu rešta od nekuliko let. -Je, Veliki sude, nemrete vi mene samo tak i tuliko osuditi! Za takvo kaj nesem ja kriv, vreč je to kriva moja pajtara! Evo vam je ~~moja~~, nesramnicu jenu, odsečite nju i denite vu rešt, a mene ostaloga i nekrivoga puščajte na slobodu! Neso tak postupili, kak je rekel Cigo, neg so mu odmerili petnajst vruči prek riti i tak mu je ostala ruka i neišel vu rešt.

OSTALE PRIČE O CIGANE

Štel se domoči meda

Čmrlaru so se rojile čmele. Zvonel je zvonom, poleval z vodom, samo da neotijo. To je videl Cigo. Sad mu je prilika domoči se meda. -Ču, bačo, ja ti morem pomoči čmele pokupiti! Daj mi nekuliko sač z medom! Kaj je drugo preostalo čmrlaru, neg dati, kuliko je Cigo iskal. -A, sad, bačo, slamenu košnicu, privezanu na kolec, podeni pod roj! Ja bum ščapom stepal čmele vu nju! Držal se toga čmrlar, kak mu je Cigo rekel. Celi roj opal je čmrlaru na glavu. Vu soj toj zbrki, čmrlar je odbežal do maloga kanaleca i itil se vu vodu, da se, nekak, otarasi i otepe čmel. Za to vreme Cigo zeme sača z medom i otije k svoje. Jošče i sada se oblizava od sladkoga meda, a čmrlaru je ostalo puno žalcov po celem telu.

Tudom, nemtudom!

Srel seljak Cigu. -Cigo, očes jesti?! -Tudom, tudom! otpovedal je. -Pemo delat na zemlju. -Nemtudom, nemtudom! -Imam šljivovice i vina. -Tudom, tudom, gazda! -Evo ti motika za kopati! -Nemtudom, nemtudom! -Dal ti bum nekaj novac! -Tudom, tudom! -Buš mi pomogel kokruza rediti! -

-Nemtudom,nemtudom! -Imam dobroga duvana za pušiti! -Tudom,tudom! -Ču, Cigo,ti stalno tudmekoš i nemtudemkaš i samo sē zabadaš od mene čekoš!
-Tudom,nemtudom,nemtudom!

Čuk i sova

Cigan Petrina odranil čuka i sovu.Vu to vreme,med Cigane zavladal pravi straj od smrti.Počuli so da iste naveščujo Čuki i sove.Ni jenomu od njejoj,pogotovo stareše,noč nebila predraga,jel so naslurvavali popevanje ovi tičov.Takvo kaj skoristel je Petrina.Da bi od istejev zevlekel kuliko-tuliko novac i sega ostaloga,zemival je iste pod svojoj,zaštitu.Jonaj,koji mu neje nikaj dal,navžil se velikoga i strašnoga straja.K sakojemu,vreč od ranja,dovadal pod krov i,onak,mudro spitaval:-Moj bačo,kak si prebavil snježkanjicu?! -Nikak! dobil je odgovora. -Ja ti morem vu tem pomoči,da se rešiš si ti mor i muk! -Pak,pomori nam,da tuliko nestravujemo! -Deni nekaj na moj srbeči dlanec,pak buš od sad mirno spal i nebuš imam nikakve takve napasti!.Koji je god tak napravil,neje više slušal okre svoje iže čučukanje i huhukanje čuka i sove.

Ni tiča,ni tičega mleka!

Počul Cigan Boltina da čovek išče tiče mleko. Mam je k njemu došel i rekel da pozna takvoga tiča.-Ak očete da vam ga vlovim i donesem,platite određenoga iznosa! Miškec,vreč vu letaj,čul je od bab,da tiče mleko sakoga pomladuje i zastavlja sterenje.Neje mu bilo stalo za dve,tri,do deset dobri dnevnic.Brez ikakvoga na pismeno vugovora,dal je iskanoga iznosa.Našlo se i više takvi bogatašev vu selu i konake.Potle naplat,otišel Boltina iskat toga tiča.Tak je to dugo trajalo,da je više od pol znatiželjnikov ostarelo i pomrlo.Selom i konake,na veliko se o tem pripovedalo:-Ni tiča,ni tičega mleka!

Cigo i Smrt

Cigi dodijal život.Čula za to Smrt.Evo nje k njemu.-Došla sem po tebe,da poješ z menom! -Nerazmem,kak si,baš,našla mene i došla k meni?! -To mi je bilo nuz put! Ak se tebi neče vmrti,poveč,koga da,mesto tebe,sebon zemem?! Praznejov ruk nesmem nazaj dojt! Vidim imaš cucka Žutaka,kozu Belicu i konjičeca Zubonju?! Al,najrajši bi sebon zela tebe! -Smrti,da neotiješ praznejov ruk,evo ti mojega korbača! Ž njem se poteraš,otiji dalje i nevrni se nigdar više tuka! -Bum tak,za sad napravila,al,sejeno,jenoga dneva dojem po tebe!

Zeberi jenu za sebe!

Javil se Cigo Sebirad gazdi na posel.Gazda je prudom zava-

žal dvora. Pod šupom imal je jenanajst lopat za nametanje i zmetanje šodra. - Iди i zeberi si lopatu, z kojom buš mogel posla delati! Kagdar, Cigo je poslunol i pričel lopate zebirati. Saki čas je zemival drugu, a ni jena mu neje odgovarjala za posel. To je trajalo od ranja do večeri, al z male prekide, tuliko da se najel i napil. Dozlogrdelo je to gazdi, pak mu je rekel: - Ču ti, Sebirad, el buš vreč jemput prijel lopatu vu ruke i pričel posla delati?! - Naj gazda name vikati! Do sad nesem ni jenu pravu odebral, a š čem bi, ondar, pričel posla delati?! - To me čudi, da od jedenajst lopat ni jena ti nepaše?! - E, moj gazda, nepaše i nepaše! Ja ti tu nemrem pomoči, kad nemaš pravu lopatu za mene!

Neče strelja vu koprive dok ima rastja!

Zatekel se Cigo daleko od sela. Došlo je do velikoga nevremena. Neje znal kam bi se bom. Išel je čas pod jeden, čas pod drugi rast. Najemput je sevnolo i strelja vudrila vu največši rast. Od velikoga straja Cigo se zbezumil. Križal se i moljil Bogeke da ga poštedi, jel ko se bu brinol o tulikoj maloletnoj dečici. Zapomagal je: - Sv. Ilija, naj me streljom pogoditi, bum dober, nebum više klel, ženu preganjal i dečicu rasterival! Peknol se z rastove šume i legel med visoke koprive. Musikalo je, strelje treskale vu rastje, čerepale stupice i debela. Ni jena neje vudrila med koprive, vu koje se skril. Čem se vreme stišalo, digel se z kopriv i brže otišel vu svoju kolibu. Sem je svoje pripovedal kaj je doživel, a njegvi to slušali. Od toga vremena bil je drugačeši, jel so ga veliki straji naterali na to. Njegov stareši japa, stija je pred sema rekel: - Neče strelja vu koprive dok ima rastja! Zafalji Bogu kaj si zvlekel živu glavu! Itak te je život navčil pameti! Bar negda je dobro poslunoti stareše, mudreše i na taj način zevleči živu glavu!

Daj, gospon, da se složim!

Fkral Cigan gusku. Došli po njega žandari. Otpeljali ga vu žandarmeriju. Starešina mu je odmeril petnajst vruči prek tura. Cigan se saj smrzel od straja. Potijo je zaprosil: - Daj, gospon, da se složim! Zavlekel se pod klupu, pak je rekel: - Sad moreš vudriti!

Ono malo neje to imalo!

Kod jenoga gazde vršili šenicu z cepe. Na to je nadošel i Cigo. Videl je da gazda pripravlja birku za obed. I jon je pričel delati. Mlatil je z cepom šenicu, a slama je letela obrv njegve glave. Za to vreme, gazda je nad žarom pekel bubrege i digarice. Dok je to bilo pečeno, prišuljal se mesu Cigo i isto pojel. Došel gazda i začudil se je. Sē, koji so delali, zapital je: - Kam je nestalo ono z ranjice?! Sī so čkomeli, a

Cigan je i dalje mlatil šenicu, kaj se je prašilo. Neje mogel čkometi, pak je gazdi rekel: - Ono malo neje to imalo! Gazda je na to začkomel i svoje je misljlil. Došel je trenutek isplate. Gazda je prizval sē, koji so kod nje-ga mlatili šenicu. Sakojemu je daval njegvoga dela. - Ovo je za jonoga, ko-ji je pojel bubrege i digerice! Cigo je to jeno vreme slušal, al mu je do-dijalo, pak je zapital gazdu: - Za koga je ono kaj vi velite?! Gazda mu od-govori: - To je jonomu, koji je sē pojel! Cigan se odal i rekel: - Ja sem po-jel bubrege i digerice!

Kak digani kolač

Došel Cigo vu dučan. - Dajte mi jeden brus germe! med prve je poviknol. - A kaj buš z tulikom germom?! - Samo mi dajte i puno nepitajte! Pročavačica mu je zamotala celoga brusa germe i dala. Cigo je otišel z dučana i mam, na štengaj, pojel jenoga vugla germe. - Nebudo mi vikali gu-retljlin i glistič! Kad se more od germe digani kolač zdiči, more se i po-je čerevo!

Serec je !

Čul je Cigo da se najborše, na konjske pijace, prodajo crni ko-nji. Imal je Serca i mam ga preferbal na crno, da bi ga borše prodal. Do-šel ž njem do pijaca, vesel i siguren, da bu dobro tržil. Konjarski nakup-ci pregledali konje, na sakakvo pribavljali, da bi čem jeftineše kupili iste. Jeden je nakupec došel do Cige i konj mu se po semu zdopal, samo ne-je po boji. - E, moj Cigo, lep ti je konj, al neje kakvoga ja iščem! ~~Da~~ Da ti je serec, nebi pital kuliko košta! - Gospon kupec, serec je, al je od do-ma do pijaca pocrnel od jada, kad samo kupujo takve konje!

Saki Cigo svojega konja falji!

Stari Cigo i njegov vnuk došli na pijac z kobilom. Vilom. Kak so se kupci okupljali, tak je Cigo sema pripovedal o kobili. - Mlada je, kak rosa vu polne! Oče slušati. Nefalji joj ni jeden zub, samo so joj dva otpala, dok je z glavom vudrila vu plot! Koti najmenje jeno ždrebe, tak lepo, da bi si ga čovek, mesto kipeca, del na stol. Neče ritati, ni grizti. Moreš slobodno nuž nju spati i nikaj ti nebu fčinjila. Sakaj oče jesti, a za delo nepitaj! Nigdar nejde polako, navek se žuri, da bi čovek mogel ž njom i na kraj sveta otiti! Nebi ju ni za nikaj na svetu prodal da ne-moram! Vnuku je vlak ockel ruku i nogu i zato sem istu prisiljen prodati. Dok je sē to čul vnuk, koji je bil ž njem, rekel je dedu: - Kad je tuli-ko dobra, naj ju ni prodati, nek nam o, stane!

Kume,drž me za reč!

-Bum ti došel delat! -El to točno,kak veliš?! -Mi,Cigani,drži-mo do svoje reči! Prešel jeden den,drugi,treči,četrti,al Ferkine ni bli-
zo. Sī do posli bili dogotovljeni i brež njega. Kad,eto ti njega k kumu.
-Moj Ferko,ja sem se držal dogovorjenoga,a tebe ni blizo?! -E,moj kume,
to mi nesmo na pismeno napravili i zato je tak zišlo! Reč otije vu veter.
Z njem doje i otije,a na paperu napismeno ostaje i toga se mi,Cigani,pri-
državamo! -Vu jenu ruku imaš prav! To me je nafčilo pameti i nebum više
nasel,kak sem ovaj put!

Ni za glavu,ni za rep!

-Kakvoga si mi to prodal konja?! Z tem sercom nemrem nikak doj-
ti na kraj! -Prav ti bilo gazda! A,kak bi ga ja drugač tebi prodal?! -
Moj Cigo,vrag vu tebe pukel od prve! -Naj tak grešiti,gazda Martin! To
je odličan konj,kakvoga na daleko nema! Zmaj bi se pred njem meknol,da
na njega nadoje! -Da sem to znal,nebi ga zel ni zabadao.-Naj tak,kume,
ima samo dve mane! Nesmeš ga prijeti ni za glavu,ni za rep! -Kak to? -
Oče grizti i ritati.To je sē. -E,sad mi je jasno! -Kume,nesem ti ja kriv!
Vu sgmu kesniš i zato tak preješ!

Dajte motiki jesti i piti!

-Zakaj tak vičeš po selu i konake? -Kak nebi vikal,kad me lju-
di nerazmejo?! -Jošče takvo kaj ^{nemmo} ~~zato~~ doživeli,Cigo?! Ti nosiš motiku i
za nju prosiš piti i jesti.Otkad tvoja motika je i pije? Donekleč bi raz-
mel da je to za tebe? -E,to je posebna motika,kakvu vi neste do sad vidli!
-Kaj to je i pije,poveč nam?! -Sē kaj vi i ja! -Nemoguče?! -Je,je! Done-
site,pak bute vidli! Tak je Cigo išel od iže do iže,jel i pil i sega se
vžil.Saj teret mu je bila motika na pleče,al nemoral nikaj ž njom delati!

Konjičec plače

-Daj gazda,konju i meni jesti,vidiš da plače! Cigo tak vodil
konjičeca od sela do sela.Mokru krpu mu držal znad joči,tobož^{br}brisal mu
suze."Eje bilo toga,ko se nebi smilual i dal kuliko je mogel.Z prvine so
davali zob,seno,kokruza,šenicu.Videl Cigo,da konjek plačom dobiva za sebe,
pak je i jon čez plač pričel:-A sad,Plačko,spuščaj nekaj suz i za svoje-
ga gazdu ! Dobro bi bilo da nam nekaj daste kruveka,slaninke,kočača i nov-
čecovi!

Cigan i lisica

Pred lisičjom jamom Cigan našel malu lisičku. Zel ju je i doma odnel. Nakon nekojega vremena pripitomila se. Dok je bila menša, daval joj je najborše mladinsko meso. Kak je rasla, sē menje je dobivala prvorazredno meso. Trimetil je da, zarad takve prerane, lisički neje prav. -Otiži vu selo, il na konakē, vu nečiji kokošinjec i vlovi kaj očeš! Ja ti nebun ni-kaj zel od toga! Lisica krala kokoši, al drape i peruške dobivala za jes-ti. -Lisička moja, ti se nekaj srdiš na mene, al nemaš za to pravoga razlo-ga?! Istina je, borši del kokošetine ja pojem, a tebi ostavim slabeši. Naj misljiti, da ti ja loše z tem delam! Ni govora, neje tak! Od slabeše rane si lekša, spretnesha, moreš od sakud brže pobeči! Gle mene z čerevom, ja se jedvaj z mesta vu mesto gibljem! Mene more od debljine šlag vudriti, a tebi se to nemre nikak dogoditi! Moreš mi biti zafalna, da o tvojem zd-ravlju vodim tuliku brigu! Sreten sem da me buš nadživela i ostala na s-vetu tak zdravo živeti!

Vu polič more litra stat!

-Kaj to veliš Cigo?! Nikak to nemre biti! -Bačo, očemo se okla-diti?! - Ti bajke pripovedaš i vulicom svoje popevaš! -Reči ti kaj očeš, al je tak, kak ti ja pripovedam. -No, dobro, Cigo, idemo se kladit! - A za kuliko, bačo?! -Ko dobi, njemu forint, a ko zgubi, sē plati! Donesi litru vi-na z bertije! -A, de ti je taj polič?! -Nebrini se ti za njega! Dok vino doneseš, bu tu! Cigo nagne litru i na dušak popije vino. -Cigo, nesmo se tak kladili?! Nesi smel vu sebe nalejati to vino, vreč vu polič! -Bačo, moje je prezime Polič! -Cigo, nek te jarac nosi, dobil si okladu!

Moj beteg so novci!

-Poveč ti, Cigo, pokaj si došel k meni?! -Znate, gospon doktor, saj drščem i nemrem k sebi dojt! -Tebi neje nikaj, zdrav si! -Itak, vi mene neste dobro pregledali i poslušali i mojega betega prerazmeli?! -Nefabuleraš, Cigo, obleči se i otiži z milem Bogom! -Najte, najte, prestrašno sem betežen, a vi to nerazmete! Poglečte moje prazne žepe na lačaj! Vu njema se nemre ni časek stopiti obični filerec! Tera me nekaj, da moram novce potrošiti! Tu mi pomorite i prepisite leka za više novac, da nebun iste stalno trajal! Nuz to mi prepisite leka, da nebun moral nikaj dela-ti! -E, Cigo, to je i moj beteg, a za to nema leka! Troši, kuliko imaš, a ni-kak onuliko kaj nemaš! Za takvoga sem leka od drugejov čul, al se ga ni-kak nemrem vu lečenju pridržavati! -Kad je tak, nesi ni moral k meni dojt!

Petorki

Čul je Cigo da država za sakoje petorke posebno skrbi. Otišiel je opčinu i prijaväl, da je njegva žena tuliko dece rodila. Neje prešlo ni leto, al so doznali, da to netak, kak je Cigo prijavil. Pozvali ga na razgovor i povedali mu, da sē novce mora vrnoti, kaj je od države dobil. -Nebum vam nikaj vračal, jel moja žena ima petoro dece! -Sē je to vredu, Cigo, al nje neje odjempuť rodila! -Gospodo, službenjiki, neste ni vi meni tak povedali! Z vaši zubov sem čul, da se pomaže sakomu ko ima petoro dece! Ja nesem misljlil i nakanil varati državu, vi ste prevarali mene!

Saj kotel pušča!

Dal gazda Ivo Ciganu-kotlaru pregledati kotla. Curedel je na je-nem mestu. Čem je došel vu ciganjske ruke, puščal je na sē strane. Da bi imal posla, preprnjavel mu je dno na deset mest. -Gazda Ivo, nek ti nebu krivo, dno prokleta šušča kak rešeto! Vrag vu njemu svoje delal i tak ga prepelal! Znam, kume, da ti nebu teško sakať dati, da bi mogel vu njem do večeri kuvati! Ovakov, nemoraš reči, negledi k sreči! Oču ti tž zakrpati, al pošteno plati!

Z ovoga jajceta tri piščeta!

Na pijacu našla se Ciganka Bara. Držala je vu ruki katičkinu jajčece i vikala: -Z ovoga jajceta tri piščeta! Okupil se svet okre nje. Navaljile žene i pričele kupovati jajca. Ciganica prodavala sako jajce po trojstruk vekšoj ceni. -Ti pevci, kokoši, zlegli se budo kak pure i purani. Kupite i posrečite i pameti se navčite! Z nekojega, ak se jeno zlegne, vu kilaži prase pretegne! Pazite kak je ranjite, da je vu noje nepretvorite! Z ovoga jajceta tri piščeta! I Vi počujte, koji ste na kraj sveta! Moj žep nek posreči, a vam se tuliko nemora zleči!

Ciganjski posel

Zvali Cigu na posel. Joni delali od ranja, a Cigo došel točno vu polne. -Kam vam je pamet tak rano pričeti delati posla? Nebu posel nikam pobegel! -A, kaj, ak drač preraste kokruza?! -Ni to nebu zgorjega! povedal je Cigo. Leže ga bute za glavu prijeli. Ni sad neje prava dob za delati, preveč je vruče! Naječte se i sī pemo vu lad, dok nepreje vručina! I tak so poslunoli Cigu. Dok se malo zaladelo, evo ti mušic, obadov, slepcov, serepik, komarcov. -Ni ovo neje prava dob za delati! Borše bu da se zutra sī skupa najemo za lada! Idemo pojesti kaj je preostalo od obeda i to nas bu ojačalo za zutresnji den! Cigo se dobrano najel,

vgasil žeđ i sega posla prepušćal za zutrašnji den. Došel i taj, drugi den, al Cige više neje bilo na posel. Vreč je bil z druge težake i gost istejev, Tak je sezona njegvi poslov prav završila. Neje se ni jemput prijel za držalje motika, a kam li ž njom nekaj kopal i okopaval.

Ciganov jastreba

Cigan Fefi pripitomil jastreba tičara. Držal ga je vu krletki. Njegov peti sused imal puno sakakvi golubov i golubinjaka. Poštelo se Fefiju golubetine. Pušćal jastreba vun krletke, a ovaj mam odletel k susedovomu golubinjaku. Donašal goluba po goluba. Sused primetil, da mu nekaj odnaša golube i sē jev je menje bilo. Napazil je Ciganovoga tiča kak odnaša njegve golube. Došel se Fefiju potužiti: -Ču, Fefi, tvoj jastrebok odnaša moje golube?! -To neje istina! Pak i sam vidiš da je zaprt vu krletki! -Vidim, al kaj ti veli. ovo golubovo perje spod krletke?! -Za prav, nikaj! Tu ga je donel veter dok je malo jakše puval! -Fefi, al toga vetera neje bilo vreč duže vreme?! -Ondar si mi ga ti poleknol, da bi imal razloga bučiti na mene!

Kaj si štel, to imaš!

Došel kupec k Ciganu pred samu večer. Neso ni prav tržišili, al so popili pravoga i obilatoga aldomaša. Kupec se dosti pripil i vu takvem stanju išel zebirat konja. Cigo mu je podel čoravoga i šepavoga. I toga si je kupec na prvi pogled zēbral. Dobro je platil konja i ž njem otišel doma. Na dnevnu je videl, kaj je, zaprav, kupil. Dva borša ostali Cigi, a jon kupil najgoršega. Pred samo polne otpravil se k Cigi. Onak, lutit, povedal mu je: -Ti si meni podvaljil najgoršega konja! Evo tebi tvojega konja, a ti meni vrni nazaj moje novce! -Brus! rekel mu je Cigo. Kulikoga si aldomaša popil na moj račun?! Ti si nekaj pozabil, sam si si zebiral i zēbral konja. I, kaj sad očēš?! Kaj si štel, to imaš!

Idem se obesiti!

Samo je nekaj Petrinu Cigana vleklo k kartaj. A karte ga neso išle i neso. Gubil je i gubil. Najprvlje ja kartal za novce. Sē je novce zgubil. Neje se imal š čem dalje kartati. Založil je jedinoga konjičeca. I njega je zgubil. Došla so kolca na red i nje je zgubil, al neodustajal. -Evo ti, zalažem svoju ženu Marenu! Kartal se i kartal. Kad nemam sreče z kartaj, nek nemam ni z ženaj! I ženu je zgubil. Njoj je bilo sejeno, jel i onak je ž njem sakak živela. Vžila se više zla neg dobra. Dok je Cigo videl, kaj je napravil, znagla se digel od stola i pred sema viknol: - A sad se idem obesiti! Drugo mi nepraostaje! Ostali kartaši so povikali: -

Naj to na praviti, prosimo te! Sē ti oprasčamo i vračamo kaj si zgubil!

Jesti, piti, varati i lagati

Pripravljalo se v u selu veliko jelo. Med prve je došel Cigo Muva. Sam se pozval za stol. Jel, jel i tak se prena jel. Malo potle pretakali so v u velikem vinskem podrumu sakakvo vino. Eto ti Cige Muve i tu. Pil je pil i zrušil se. Skupilo se, nakon toga, Društvo prevarantov v u jenem gradu. Ne je bilo ni tu brez Muvoka. Varali joni, varal jon. Sē je je tak prevaral, da so ostali praznejov žepov i želucov. Nakon toga je čul, da se organizera Svecki festival lažljivcov. Dok so na tem festivalu sī lagali / po nekakvoj meri/, Muvà je lagal na kilometre. Po pobedi na festivalu, moral se prectaviti, kò je i otkud je. To mu ne je bilo teško povedati. Rekel je: - Ja sem, jošče, mali Cigančok z Rvacke, al ima puno vekši i poznateši od mene! Nadejam se, da ste čuli za nje!

Morem donesti i slona!

Opazil Cigo Frtaljec veselo društvo. Kaj se jon nēbi k njema navrno l. Pijača, jelo, mužika, veselje, to je njega privleklo. Za časek se je z sem spoznal i bil kak pravi domači. Skoristel tu priliku i celomu društvu predložil: - Bum donel slona na pleče! - Em, naj bedastoče, tukareča, med nam pripovedati! - Za kuliko se očete kladiti?! - Bumo spekli vola na ražnju i k njemu pridodali sto litri vina. - Dok spečete vola i pripravite vino, ja vam za to vreme donesem slona! Kaj so rekli, neporekli. Pri kraju se ga posla i oklade, Cigo je dopeljal sē živo /male i velike/ z svojega ciganjščaka. - A gda buš donel slona?! zapitali so ostali. - Idem po njega! Cigo, kak Cigo donel je papernatoga z natpisom slon. Sī so se zabezemli i pričeli protesterati: - Al to ne je pravi slon?! - Kaj sad očete?! Ne bute mene, ovak slabučkoga, naterali, da otijem po njega v u Indiju i odonut da ga donesem na svoje pleče?! Ja sem se z v u samo našažjil, a vi ste preozbiljno zarazmeli! - Kad si nas tak nabajsal, kak jesi, nek te voda nosi! Idemo sī k stolu sesti jest, popiti si i na račun toga se razveseljiti!

Ciganjska vaga

Na velikem pijacu nebilo brez Cigana. Sē i sakaj je vagal na svoji vagi. Tak vagu složil, da je vagala v u njegovu korist. Pred sakem se zaklinjal: - Ova moja vaga točno važe i nigdar nelaže! Nevidel na svoje joči, ak ti ne je od pomoči! Na jenoj ti strani dene, na drugoj zeme! Ko gleda i malko nekoga prevara, tu nema velikoga kvara! Moram ti nekaj zeti, da imam od čega živeti! Nek mi Bog oprost, to delam od svoje mladosti!

To morem, to nemrem!

Cigo je med prve sel za stol. Sē kaj je bilo borše zemival je v jel. Gazda je donel dosti vina i šljivovice. Ni vu tem neje Cigo zaod-tajal. Nakon obilatoga obeda išli so na posel. Cigo se od stola itil na zemlju i pričel na sakakvo frkati i previjati. -Joj meni, nekaj me kolje vu čerevu! Motiku nemrem vu ruke prijeti! Pamet vam se je morala smes-ti, kad ste istu nakanili za mene donesti!

Zdravotrula vrba

Cigo-koritar došel k gospodaru. Pital je: -Čija je debela vr-ba nuz potok?! -Moja, moja! rekel je gospodar. A kaj bi ti štel ž njom? -Idemo vrbu glet! I otišli so. Cigo je z teslom na sē strane po njoj klo-pal. -El čuješ gazda, po truloči odaje glasa?! Nebu ž nje nikaj zišlo, mor-ti jena strugančica! Nesplati mi se tulikoga posla imati! -Cigo, probaj, pa kaj zije, da zije! Zrušili koritari vrbu i ž nje napravili nekuliko ko-rit i strugančicu. Pred gazdom skrili korita, a ostavili samo strugančicu. -Viš gazda, zalud delali, trešča puno, a samo strugančicu skopali! A kam je truladinje dospelo?! -Nekaj ga je spred naši joči odnelo!

Čoveče, Bog mi je svedok!

Zdelaval Cigo strugančice i korita z vrbi. Tak so se pogo-dili, da pol od sega bu njemu, pol seljaku. Kad je bilo sē gotovo, više od pol zgotovljeni zdelevin odneli Cigančoki. Došel seljak po svoj del, a od njega nikaj. -Ču, Cigo, a de je moj del zgotovljevin?! -Došli drugi Ci-gani, pokrali tvoje i moje! Ja sem misljlil da si je ti pošal, a kad tam! Tak se nesmo pogodili! -Zemi si kaj je preostalo, a ja bum ostal i brez svojega! Čez plač se jadal koritar. Istinu ti velim. Čoveče, Bog mi je sve-dok!

Ciganjske konje nemoči naranjiti

-Gazda, doji da vidiš našega konjiča! Vreč nekuliko dnevov mu nemamo kaj dati jesti! Kak bu gladen i jaden vlekel ova ciganjska ko-koleca?! Samo pogledaj, kuliko je dece vu kole, jeden drugomu do vuv! Sa-žalji se, pek nam pomori kuliko moreš! Daj nam, barem, za konja, ak nebuš ni-kaj dal za nas! Naš te konjek prosi malko seneka, travice, zobati šenice, kokruzeca, slatkoga i kiseloga mleka! Frerazmi, gazda, kaj je glad i jad! Nek ti bu vu životu velika sreča, al da i bu naša čem puneša vreča! Za sē Bog da ti naplati, ak misljiš ikaj dati!

Išel se je naluknoti

Nikoga nebilo doma. Odrasleši Cigani to skoristeli. Cigančoka na obločne gatre deli, da se črez nje prevleče i vu špajzi zeme nekaj za jesti. Bil je malo deblješe glave i zastrnol vu gatraj. Nemogel ni vnuter, ni vun. Vu tem sem, vrnoli se kučevlasnjiki. Imali so kaj i videti, Cigančoka zagvoždenoga vu gatraj. Cigani, zarad toga, vudri vu plač: - Neje jon štel ni-kaj nepoštenoga napraviti! zgovarjali so se. Išel se je samo naluknoti!

Kak se Cigo rešil zločeste punice

Kam god išel Cigo, tam i njegva punica. Vu semu mu dodijavala i došla obrv glave. Za inat njoj, otpravil se na Dravu, vu ribolov, puna tri dneva. Misljil je da punica nepe za njem. Kad, eto ti nje nenadejano za njem. Ni tu od nje neimal mira. Na sakem koraku pratila ga, puno mu pribavljala i preveč dodijavala. Kaj delal jon, to jona poprijela. Znal je da na tem mestu, velikem mirnjaku, nadoje, koji put, som-kapitalec. Za ribolov pripravil si je smrdeča i crvljiva svinška jetra. Na veliku kovanu vudicu del je jena jetra i sē to zaitil vu liman. Neje svezal debelu špagu za štap, il vrbu, neg sebi okre vrata. I punica je isto to napravila, al si je čvrsto okre vrata svezala špagu. Cigo sel i strpljavno čeka, al nezadremal i zaspal. Kak je njegva punica sela, pričela dremati i zaspala. Okre tri vure po pol noči, došel veliki som k mestu punice, zgrabil smrdeča jetra i znagla vu glibljinu povlekel Ciginu punicu. Da je i štel neje joj mogel pomoči. Sē je bilo kesno. Otišla je zanavek vu dravene glibljine!

Nebudo se zlegli piščoki!

Majka Ivka nasađala kvočku. Dela je pod nju dvadeset i jeno kokošje jajce. Cigan Tomina, inače, navek pripraven za kladenje, rekel joj je: - Očeš se kladiti, da ti se nebu ni jeno pišče zleglo?! - Oču! otpovedala mu je. - Oklada vredi za jenu šaranu slaninu. Cigo, ko Cigo, zel spod kvočke jajca, ista prekuval i nazaj del pod kvočku. Kvočka sedela dvadeset i jeden den na fajce. Ni z jenoga jajceta se neje nikaj nakluvalo, a kam li pišče zleglo. Ni šlaprčka, ni piščeta! Ivka je nekuliko od ti jajec potrla. Imala je i kaj videti. Skvrčeni belanjki i žutanjki. - Eto, viš Ivka, jošče od velike vrućine skuvala so se i zato se nezleglo ni jeno pišče! Cigo je na okladi mukta odnel šaranu slaninu. Nasamarjena Ivka ostala je brez piščokov i slanine. Cigan Tomina potmajno se smejal dok je šaranu slaninu vu lađu, pod starem rastom i nuz svoju kolibu jel.

Tripot prodaval istoga konja

Došel Cigan z konjom Sokolom na pijac. Prodal ga je za dobre novce seljaku z četrtega sela. Neprešel ni dneva, a eto ti Sokola nazaj. I drugi put ga je prodal za dobre novce. Sē se isto ponovilo. Sokol se vrnil. I treči put je išel ž njem na pijac. Za njega je dobil treče novce. Ovaj put se Sokol vrnil z dalekoga puta, al z novem amom. Više ga neprodaval, jel mu je priskrbel dosti novac za živeti i gostiti se.

Od mede do mede

Došel Cigo Pavel jenoga dneva k bogatašu za orača. Bogataš mu je rekel, kak treba zorati mekotu. -Cigo, zoral buš ral Stiske od mede do mede! Deni pluga i ornice vu kratka kola i otiji orat! Evo ti obeda i dve krune naplatka! Vesel Cigo poslunol je i fčinjil onak, kak mu je bogataš rekel. Vozeči se do mekote, gruntal je i gruntal. Točno je tak zoral, kak mu je rekel bogataš. Nuz saku među zoral je po jenu brazdu i nikaj više. Potem se vrnil k bogatašu. Začuden bogataš, zapital je: - El si sē napravil, kak sem ti ja rekel?! -Sē je tak, kak ste vi rekli i drugač nemre biti! Zoral sem od mede do mede! Prvlje, neg je Cigo nakanil otiti, dal mu je i piti vina. Bogataš se išel osvedočiti. vu napravljen posel. Otišel je na mekotu i malo da se neje zrušil od začudenja. -Ej, Cigo, Cigo, preveč si mu-der i na takov si način od mene napravil prevoga bedaka?! Kaj si morem pomoči, kad sem mu tak rekel?!

To je crkavica

Došel Cigo k seljaku vu štalu i videl lepo tele. Dal mu je pojesti jabuku. Tele se z jabukom zagutilo. -Francek, tele ti je crklo! To je prava crkavica! Naj nikaj posebno bričuvati, ja ti ga bum pomogel vu jarek zakopati! Tak je i bilo. Čem se malo smračilo, Cigo i njegva družina došli po tele. Skopali ga vun z jame i otpeljali na svoje kole. Nekulikoš dnevov prav se gostili, jeli i pili. Seljak je ostal brez teleta, a Cigani se domogli zdravoga i dosti ftečnoga meseka.

Nigdar dosti

-Kume, Stefan, skopal sem ti kodrito! Sad buš imal pravo kodrito! Nebuš moral kod suseda dodijavati zarad njega! -Cigo, poveč ti meni, kuliko isto košta?! -Kume, za tebe, skorom, nikaj! -Kak nikaj, pak, nesi ga zabav dav kopat?! -Kume, kad me vreč teraš na cenu, bum ti i to povedal! Dal mi buš za konjeka nekaj sena, ponjavu slame, šaranu slaninu, beloga kruveka, za zasipaču šenice, kokoš, koje to jajce, malo luka, nekaj drobnešega mese-ka i malko novac!

Nebum ti nikaj pribavljaj, ak nam pripraviš obeda, da se sī najemo, kaj gladni od tebe neotijemo! -I kaj jošče očesh?! -Malo lati pečenjaka, za strugančicu melje, čupicu mēeka i kojega listega duvana arnauta. Dragi kume, mi ti to sē potrošimo, a tebi kodrito zanavek ostane celo!

Trda ciganjska reč

-Markina, el to tak, kak si mi povedal?! -Je i je! Znaš, dok ja rečem, nigdar to neporečem! -Obečal si da doješ pomagat vu poslu, a tebe neje bilo! -Kume, kad se nesmo dobro zarazmeli! Nesi rekel ni dneva, ni vuru, a ja se toga točno držim. -Veruval se, da se bumo vidli za šetvu. -Bačo, al nesi mi rekel za koju?! Znaš da ima više let i žetev, a ja sem išel na onu, koju so mi točno naznačili! -Cigo, a de je obečano korito?! -Viš, bačo, kume, ti sam neznaš kaj pripovedaš, a kak bi te ja, ondar, razmel?! Kuliko sem zdelal mali i veliki kodrit. Nesi prav označil, kakvo očesh i onda mene kriveš! -Markec, a novčece za slaninu da bumo dobili?! -Viš, kume, bačo, kak ti mene zezaš?! Kod mene se nemro novčeci ni prav zgreti, mam otijo, a ti sē to nerazmeš! -Markič, jel te bām, igdar, našel stat i zad te tvoje reči?! -Kak mi to moreš reči, a navek stojim zad nje?! Kaj ti misljiš, da to neko drugi, mesto mene, zgovarja trdu ciganjsku reč?!

Mandrakule, kukikule!

-Čečo, bum te zvrachi! Nameči vu našu ciganjsku torbu sakakvo-ga živeža! Poveč, de te boli?! -Tu, vu čerevu! -Legni si na gunjič, da te zvrachim! Daj malko svinske masti i koščičinoga olja! Žmeri i negledi, da nevidiš kam podo betega sledi! Popuščaj čerevo i olabavi, da se sē popravi. Za menom zgovarjaj: -Mandrakule, kukikule, z čereva nek se mekno zdarapule! Otijite zdelenike, mukulike i otijite na drevnjike! Zmundulike, ostavite male i velike! Ite sē k Dravi, nek vas vođeno zlo k Dunavu od-bavi! Vuzumake, tralalanke, počepulje, zmigigulje, iščite si para, da nedođe do velikoga kvara! Ašapati, vrgulati, bež na put, da te zvrachi i podene luti kači! Mandrakule, kukikule, čerevulje, zgibidulje, mreknikulje, mir čerevu donesulje!

Zajec je sam k meni dobežal!

Okriveli Cigana, da je vlovil zajca. Tužili ga i dopeljali panduri vu pandurnicu. Starešina pandurov Miško strogo ga zapital: -Ču, Ferko, jel to istina da si vlovil zajca?! -Bačo, Miško, to je prava istina i nema kaj tu lagati! -Ti znaš, da se to nesme delati. -Je, znam, al to nesem napravil ob svoji volji! -Kak nesi, a vlovil si ga?! -Bačo, Miško, sam je nabežal k meni! -To sad prvi put čujem vu životu?! -Vi neznate kak je to bilo. Lisica je za njem bežala i ja sem toga časa naišel. -A, kaj je

potle bilo, poveč nam?! -Zajez je dobežal do mene i ja sem ga zaštitil, da ga lisica ne vlov i poje! -A, zakaj si ga potle sega toga pojel?! Moral si ga puščati v šumu! -Je, bačo, Miško, to je druga stvar! -A, kaj to?! -Znate, sejeno bi ga lisica vlovila i pojela, a ovak je borše, da smo ga mi Cigani pojeli, jel smo želni zajetine! -Jel to tak bilo, kak ti to meni pripovedaš?! -Točno tak, kak sem vam rekel i nikak drugač! -Za ovaj ti put oprašćamo, al se takvoga kaj više nesme dogoditi! -I nebu se, bačo, Miško, do zgođe!

Bačo, pametneši popušća!

Brel Cigo Fefec suseđa Pepija, koji mu se potužil: -Znaš, Fefi, preveč me boli glava saki den! -Dobro da si mi to rekel, jel ti ja moram pomoći! -A, kak, poveč mi?! -Naj preveč jesti, to ti doje od punoga želuca. Nekaj od sega jela daj meni i mam ti bu leže! -A ak ni od toga nepreje, kaj da fčinjim?! -Otiži do betanskoga stupa i triput z glavom vudri v njega! Poslunol je ~~Fefec~~ i tak napravil, kak mu je savetual Fefec. Treći put se Pepi zabežal i lupil z glavom v stup som silinom, da dokraj otera z glave glavobolju. Na sē to stup se pretrgel, a glava ostala cela. Fefec se nasmejao i rekel susedu: -Viš, bačo, dobro da si tak napravil v lečenju, Glava ti je ostala cela, al je pametneši popušćal!

Bum ti igral, plesao i popevao!

Došel mali Cigančok Fabek k majki Rozi na Ruškovu gredu z šaltvicom, pred Novo leto. Dovađal je tak saku godinu. Majka ga je navek z veseljem dočekala i podarila mu kaj je sitnešega imala. Fabek joj je čas igral, čas plesao i nuz to popevao. Lžica z slamnatem krovom i z drevene stena, blatom nabita, bila je mala i puna veselja toga dneva. Čez mali obločec, koji je bil odškrinjen, čule se vesela pesma, Na tem mladem letu, daleko v šumu, koju je nosila jeka, da sī tičov okre stanja, koji so cvrljužili i zajeno z majkom i malem Fabekom veseljili se nadovadajućem dnevnu Badnjaka i svetoga Božiča. Za sē to, kaj je Fabek igral, plesao i popevao, dobil je gusje jajce. Sreten bil, da ima kaj svoje donesti na Mrtvicu. Po dosti debelem snegu gazil je v svoje klompica, z koji so se vidli obojki i ž njema zamotane nogice. Za njem je išel cuclinev Floki, koji je svojem repičem majal i veseljil se, bavkajuči pratio dečušinca, čez šumu do kolibe.

Ciganjska posla

Težačila Ciganka cel den kod gospodara. Za taj posel dobila strugančico kokruzne melje. -Čekaj gazda, da si na putu, vu torbu, odgrabim tu meljicu! Otišla na put i vekši del melje nakinola vu torbu. Na dolanji del strugančice nametala peska i pokrila z malo melje. Plačuči vrnola se vu dvor. -Cu, gazda, el ti imaš dušu, da takvo kaj moreš meni siroti napraviti?! -A kaj je to? -Si mi podvaljil peska, mesto melje i na vrju pokrili z malo nje! El te neje Boga straj, na takov način varati nas Cigane?! -Okomi, Barrena i naj vikati! Vrne se nazaj, dal ti bum jošče dve strugančice melje, samo me nemoj pred svetom sramotiti!

Jel litra, il politra?

Došel delat Cigan Jantunina k gazdi Ivoku Ščerbešu. Gazda mu je dal motiku, da ž njom kopa celoga vrčaka. Prvlje dela ponudil mu slaninu za jesti, donel vu poliču/ komovice/ i litru vina/ kiseliša/. Nekak so se pogodili za posel i dnevnicu. Skupe so pili z isti flaš. To neje pasalo Jantunini, pak je rekel: -Ču, gazda, ja delam, a ti i moje piješ?! Tak to neje pošteno! Sebi zemivaš litrenku, a meni ostaje polič! Makar dobro nevidim, al pipajuč osetim jel litra, il politra?!

Moj je pevec točen kak vura!

Za Crlenca pevca Imbrine Cigana čulo se po celem selu i konake. Kak i nebi, jel je navek popeval vu odredenu dob. -Ja netrebam gledeti na vuru šetalicu i bataricu, kuliko je vur, točno znam, kad moj pevec zapopeva! -Em naj to pripovedati, Imbrek! Špotala mu se suseda Janena. -Mene niko nemo-
ra ranecko buditi i na večer otpravljati na počinjek! rekel joj je. Ak mi to neveruješ, idemo se okladiti! -Ti bi, Imbrek, štel na leki način nekaž zaraditi i dojt do živeža, brez srpa i motike! -Janek, sad je i tebi prilika, da dobiš okladu i ja da istu zgubim! -Kaj mi predlažeš, Imbrek?! -To nebu puno i preveč, ni za tebe, ni za mene! -A kaj je to i kuliko toga?! -Ko zgubi, taj mora dati jenu šaranu slaninu, deset jajec i pet kil grifika melje! -Slažem se z tem i oču se kladiti! -Ti buš gledela na vuru i točno rekla, kuliko je vur, dok vu noči zapopeva! -A, kuliko vur mora biti, dok tvoj pevec zapopeva? -To buš i sama vidla na vuri zidnjači! Crlenec je točno zapopeval vu četiri vure po pol noči. To je potvrdila i suseda. -Al, Imbrek, to je malo preveč meni dati za okladu?! -Kad si tak poštena, daj mi samo slaninu i nikaj više! Moj pevec bu i z tem zadovoljen, a ostalo ti šenkam! Naj se name srditi i ja sam mogel zgubiti, da neje bilo tak, kak je bilo! Imbreku je slanina bila preftečna, a i Crlenec je dobil nekuliko komadičkov masnešega.

Denes je denes,a zutra je zutra!

Navrnol Cigan k majki Feferonjači. Ponudil se joj, da ofarba stene iže. Dugo so se pogadali za posel i jedvaj se, nekaj, pogodili. Prijel se dogovorjenoga posla i za dneva istoga zgotovil. To se kati nesvidlo, da je tak prebrzo pofčinjil sega posla. Jona mu je pribavila: - Nekak mi se činji, da to neje posel za dnevnicu, neg za trifrtalja iste?! - Je, kag-da, majka Aata, zgledi da vam je šteta zlata?! - Preveč si brzo zaslužil, kaj si zaslužil! Ja ti nebum denes splatila neg zutra! - Za miloga Boga, majka Aata, denes je denes, zutra je zutra! - Kak ti to misljiš? - Evo kak. Do zutra se moro novci posušiti i od toga posušenoga, kaj bum od vas dobil?!

Bu Sudnji den!

Išel selom i konake Cigan Mikula i vikal: - Bu Sudnji den! Na pleče nosil je veliku vreču za živež. - Najte me bogca ostaviti gladnoga pred takov kraj! Najte mi nekaj jesti, da bi vas mogel na Božem sudu sv. Peter osloboditi grejov i prepustov! - Mikula, a gda se bu to dogodilo, šteli bi znati?! - Najte me ni pitati, to je tu, pred vratel! Najte dugo čakati, pomorite bogcu, koji vas išče za preživeti i ostati! Najte me gladnoga gledeti, da dočekam kraj sveta, jel to bu grej vašoj duši i telu! I tak je napunil vreču sakakvoga živeža, a Sudnji den se neje dogodil.

Vi motiku opametite!

Došel k gazdi Cigo Lojzina. Bogataš Jeronina dal mu je najvekušu motiku koju je imal. - Buš otišel vu Ravnjice i ogrnol betva mladoga kokruza na toj parceli. Dal mu je celodnevna obroka, vu tikvici dosti šljivovice i duvana za pušiti. Lojzek je prezadovoljen otišel delat posla. Cem je stigel na zemlju, dobro se najel, fanj popil i zapušil z lule. Od sega toga došlo mu je slabo. Otišel je pod grič, legel si, zadremal i zaspal. Okre poldan gazda Jeronina išel se osvedočiti kak Lojzek dela posla. Na opče zaprepaščenje, nadqšel je na nepofčinjeno. Rasrdil se i poviknol: - Cu, Lojzina, el smo se tak dospomenoli?! - Gazda Jeronimek, najte se name srditi! Ja vu tem nesem nikaj kriv! Nikak me motika prerazmeti, da dela sama, jel ja nemrem betežen betva ogrnoti! - Kad je tak, vrni mi motiku i otiji! - Evo vam je i opametite istu, kad nesem mogel ja!

Nikak ga odefčiti krasti!

Seljani se tužili na ciganovoga cucka. Na takve se pritužbe preveč srdil Francina Cigan. -Em, najte takvoga kaj pripovedati, neje moj samo takov! Ja mu nesem rekel da mi donese katičkino jajčece, papuče, škrljaka, rukaviče, štomfe, maloga pevčeca-povanca, šetofljina z novce. Na sakakvo sem ga odefčival, a cucek to nikak razmeti! -Da si ga prvi put vrnol z fkradenem, nebi se to više ponavljalo! -I to sem probal. Neje znal, komu je kaj fkral i kak bi istu stvar vrnol na pravo mesto?! Ja tu ostajem brez pomočen i nikak ga nemrem odefčiti krasti!

Graj je pričel pripovedati!

-Cigo, jel si se ti to sturasil?! -Kume, jesem i nemrem ti to zatajiti! Jel sem kod tvoje susede Vere graja. -Idi vun z iže i naj mi zasmrdljivati zraka! -Kume, em naj tak! Ja to nesem kanil napraviti! Pobeglo mi je. -Otiži vun i tam pezdi kuliko očes! -Ni govora, neje tak, kak mi ti spočitavaš! To nesem napravil ja, to je graj pričel pripovedati z smrdečem jezikom!

Kak zvraciti mozola?

Došla vu Mikekov kut Ciganka Marena z velikom torbom preč pleč. Na posteljki je opazila bačeka Lovreka. -Falen Bog! pozdravila je. -abrinjena zapitala je skečučega: -Baček Lovrek, vidim ja da vas nekaj muči, a vi nečete to pred menom povedati? Ja vam vu tem morem pomoči. -Marica, imaš ti prav! Dobro si приметila da me nekaj muči. Nikak mi to neče prejši. Nemrem ni spat, ni prav sedeti, dodija mi vreč treči tijen ležati! -Bačo, Lovrek, poznamo se na leta, povečte mi, kaj vam to zadeva?! -Marek, to ti je debeli mozol na moji riti! -Ima za to leka, kaj vam bu pomogel i taj opaki mozol precurel! Z botom glogovačom mora se po njem nekuliko put fest vudriti i potle toga z debelem i zrelem vugorkom pokriti! Tak so i fčinjili. Nuz sega srama, Lovrek je dobil po goloj riti i mozolu nekuliko vruči i isti je, na sū sreču, precurel i više ga neje na tem mestu mučil. Potle sega toga, otišla je jena masneša slaninka z kurnjaka i malko tenši prezvuršt. Sē to neje nikaj, kakti naplaček, za ozdravljenje bačeka Lovreka. Takvo kaj se prečulo po sē konake i selu o Ciganki Mareni i lečenju. Dobro je prešla i njejina torba, koja se kod sākoga punila živežom. Više niko neje mrndal, ak je otprla njejova vrata na iži. Čak je i selski pesnjik Lata zpopeval krajšu pesmicu o njoj nuz jegede: -Marica je zvracila Lovreka od mozola i sad more sesti vu kola! Šaj, šaj, diridaj, počuj sve-te i to znaj!

Bačo, bum ti gatala!

Ciganka Slava navrnola na konak k bači Ivini. Kak bil sam, dobro mu je došla saka tuda reč vutehe. Z smejom ju je dočecal vu svoji mali iziči. -Bačo Ivan, el očes da ti gačem?! -Kak nebi štal, da čujem, koju tu, poštenu reč! -E, onda si sedni na klupicu za stolom! Tak je i bilo. Pričela Slava kar-te mešati i Ivoku dala da iste preseče/prepolovi/. -Sad si zeberi, koju očes, obrni i deni na stol! Ivok je zvlekel žirovoga kralja. -Viš, viš, kak si ti pogodil pravoga zevleči?! Jon ti nosi veliku sreću! Da si mlađši, nekoji bi te kralj pozval vu svoje kraljevstvo i na dvor, da bi bil njegov čuvar. A sad ponovo zeberi jenu kartu, obrni i deni na stol! Zvlekel je žirovu damu. -Z tem se vidi da te mlađše oč, al so iste daleko od tebe! Prvo se dopunjava z drugem. Da si, kojom srečom, na kraljevem dvoru, tu bi te, zasigurno, dočekala velika ljubav najstareše kraljeve čeri! Vidi se da imaš jako puno sreće. A sad probaj zevleči kartu z druge polovice karti! Zvlekel je žirovu sedmicu. -A kaj to znači, poveč mi?! -To znači da buš doživl veliku starost, sedemdeset sedem let i koju godinu više! -Em, naj to Slava pripovedati i ovak mi je samomu život dodijal! Dosti mi je i ovi mojejov šezdeset i pet let života! -Naj tak pripovedati i srditi Bogeka! Prepuščaj se Boži volji! -I sam tak mislija. Slava, za to tvoje gatanje, evo ti dve lit-re graja vrabčara i reženj kokruzne zlevanke!

Gatanje na dlan

Došla vu izu Ciganka Zora. Zatekla je pretežno žensku čeljad. -Majkica Vera, očete da vam gačem na dlan? -Dete, neje moj dlan za takvo kaj, saj je zagarjen i strošen od dela! -Baš zato je jako vredno pogledati vu njega! -Zorica, nebi, baš, vu to puno poveruvala, da se ima ikaj na njemu pogledati i videti?! No, onda mi, sejeno, pogledaj i poveč, kaj ti to vidiš?! -Ima se, ima i te kuliko pogledati i videti! Pružite mi levu ruku/ od srca/ i denite na moju pajtaru. Na vašem dlanu so dukše i krajše crte. -A, kaj te crte, zaprav, pokaživajo i govore? -Ova najdukša veli, da bute dugo poživala i ostarela se vu visoke godinaj života! -Ta, naj! Ovak sem puno stara, preveč se vžila posla, brig i muk! -Ova, najkrajša veli, da bute imala sreće vu blagu i živadi! Poprečna crta pokaživa, da se budo povdale vaše čeri i pod vaš krov došli vredni i čestiti zeti. Jošče poveda, da se bu vu vaši izi čul vesel smej puno dečice: deklički i dečokov. Crta do največše, koja seče jenu menšu, obznanja, da bute dobili puno novac i z iste si skupa lepo i zadovoljno živeli. -Daj Bože, da bu tak, kak si povedala! A sad mi poveč, el nebu pod ovem krovom kvara i nesreč? -To, za sad, nevidim i o tem vam nekam kaj reči! Itak, najmenša crta dlana veli, da bi sirotaj, kak sem to ja, trebalo nekaj dati za preživeti! -No, Zorek, nesem ni na tebe pozabila, kak ni ti na mene! Evo ti malko bele i kokruzne meljice, za dečicu, pek si iste deni vu torbicu!

Rjecnik kajkavsko-štokavski s posvojenicama iz franc.,grč.,
lat.,mađ.,njemač.,rumunj.,starosl.,tursk. jezika

A

ajd- hajde
ak - ako
al - ali
am -ham
aldomaš -likovo

B

bača - st.brat,pobr.
bavkal- lajao/pas/
beteg - bolest
betežeN- bolestan
bil -bio,tukao
birka -ovca
boluval -bolovao
bota - štap
brez - bez
brezpomočen -nemoćan
briguvati -brigovati
brižen - brižan
bu - bude,bit će
bum - budem
buš -budeš

C

cel - cio,sav
cep -drv.mlatilo
Gigan - Rom
cipel - postola
cirkva - crkva
crkavica -uginuće
cucek - pas
cuclinec - psić

Č

čer - kćerka,kći
čerepal - kidao
čerepati -kidati
čerevo - trbuh
čereveš -trbonja

četrti - četvrti
čez - kroz
činjiti - činiti
čkoml - šuti
škometi - šutjeti
čkomeš -šutilo
ču - čuj
čuk - ćuk
čul - čuo

D

daste - dadete
deblješi - deblji
dečok - dječak
dečušinec - dječaćić
deklička - djevojčica
denes - danas
denešnji - današnji
denite - stavite
denoti - staviti
deti - metnuti
dobit - dobio
dobežal - dotrčao
dodijati - dojaditi
dogotovljen - dovršen
dojem - dođem
dojti - doći
dmoči - dokučiti se
donekleč - donekle
donašal - donosio
dospomenoti - dogovoriti se
došel - došao
dovađa - dolazi
dovađati - dolaziti
do zgode - do prigode
drač - korov
dreveni - drveni
drobniš - sitniš
drugač - drugačije
drž - primi

dukša - dulja
dvajst - dvadeset
dve - dvije

E

el - da li ,je li

F

falji -hvali,nedostaje
fanj - d_osta,lijepa
fčinjil - učinio
fest - jako
fkral - ukrao
fkrasti - ukrasti
flaša - st. boca
fort - stalno
ftečno - ukusno
ftečen -ukusan

G

gatre - želj. rešetke
gatati - proricati
gazda - gospodar
gda - kada
germa - kvasac
gleč - gledaj
glečte - gledajte
gledeti -gledati
glet - gledat
glibljina - dubina
graj - grah
grej - grijeh
grič - grm
gospon - gospodin
gruntati -promišljati
guretljin - mršavko
gvihti - utezi
gvrnta - kvrga
gvrntačljiv - kvrgast
gvrntovlje - kvržine

I

ičen - bačen

ičeno - bačeno
ido - idu
igral - igrao se,svirao
ikaj - išta
imal - imao je
iskal - tražio
iskati - tražiti
išče - traži
išel - išao
itak - ipak
iti - ići,baci
itil - bacio je
ititi - baciti
itvalen - slab
iža - kuća
ižica - kućica

J

jajčece - jajašce
jadikuje - jadi se
jadikuvati - jaditi se
javil - javio se
je - jest
ječ - jedi
jeftino - neskupo
jegede - violina
jena - jedna
jeni - jedni
jenostalno - obično
jenu - jednu
Jeronina - Jeronim
joči - oči
jogenj - vatra
joko - oko
jon - on
jona - ona
jošče - još
jotec - otac
Jozina - Josip

K

kaj - što
kak - kako
kam - kamo
kaliž - blato

kesno - kasno
kipec - sličica
klečal - klečao
klopal - lupao
ko - tko
klompi - drvenjaci
ključ - ključ
kodrito - korito
kokruz - kukuruz
komadiček - komadić
krajši - kraći
kuliko - koliko
kundrav - rutav
kupec - kupac, stožić /sl./
kuri - loži/ vatru/
kurje joko - bradavica
kurnjak - ložište, kurište
kurtak - pas prisj. repa
kvar - šteta

L

lad - hlad
lat - klip /kukur./
legak - lagan
lek - lijek
leko - lagano
letu - ljeto
leže - lakše
liman - zaljevčić

M

mam - odmah
manol - mahnulo
masneši - masniji
maža - vel. vreća
med - između
megnoti - mignuti/okom/
melja - brašno
mešati - miješati
misljiti - misliti
mlajša - mlada
mogel - mogao

moreš - možeš
mozol - deblji prišt
mrndati - mrmljati
mukta - badava
mustači - brkovi
musikati - sijevati

N

nabežal - nabježao
nabežati - nabježati
nadejati - nadati se
nadoje - nadode
nadusil - nagasio, primorao
nadovađajuči - nadolazeći
naj - nemoj
nagrabiti - napuniti
najborši - najbolji
najdukši - najdulji
nakanil - naumio
nakinola - nasipala
naklupati - naključiti
naluknoti - naviriti
nameči - stavljaj
nametati - metati
napasal - namjestio
napazil - napazio
naplaček - naplata
narekal - naricao
narekati - naricati
našel - našao
navaljiti - nahrupiti
navrgel - nametnuo
navrnat - navratio
navrnat - navratiti
navžil - naužio
nazaj - nazad
nečistak - davao, zli
neje - nije
nekaj - nešto
nekak - nekako
nemoči - nije moguće
nemrem - ne mogu

nenadejano - iznenada
nepe - neće ići
nepofčinjeno - neučinjeno
nerazmejo - ne razumiju
nesem - nisam
nesme - ne smije
neotiti - ne otići
neso - nisu
nevupadno - nije upadno
nigdar - nikada
nikaj - ništa
nikak - nikako
nutrešnja - unutarnja
nuz - uz

NJ

njem - njima
njejov - njihov
njein - njezin
njejovo - njihovo

O

o^obed - ručak
obeduvati - ručati
obojki - obojci
obrni - okreni
obrnoti - okrenuti
obrv - povrh
obudil - probudio se
obuđiti - probuditi se
obznanja - navješćuje
ocekel - odsijekao
oceči - odsijeći
očo - hoće
oču - hoću
odbavil - riješio se
odefčil - odučio se
odefčiti - odučiti se
odgovarjaš - odgovaraš
odgovarjati - odgovarati
odgrabim - oduzmem
odgrabiti - oduzeti
odonut - odande

odrasel - odrastao
odrasleši - odrasliji
odzdavnje - odavno
ofarba - oboji
ofarbati - obojiti
ogarek - ogerak, žar
ogrnoti - ogrnuti
oklale - izbole ga pč.
okre - oko
okrivel - okrivio
okriveti - okriviti
olje - ulje
onesvestil - onesvijestio se
onesvestiti - onesvijestiti
opak - loš, zao
oprašćal - opraštao
oprašćati - opraštati
opsedal - opsijedao
opsedati - opsijedati
osakatil - unakazio
ostarel - ostario
ostareti - ostarjeti
ošterje - oštrica
ote - dodite, pridite
otiji - otići
otiti - otići
otpeljal - odvezao se
otpeljati - odvesti se/kol./
otprl - otvorio
otprti - otvoriti
otpravil - otpremio se
otpreviti - otpremiti se
ovak - ovako
oživel - oživio
oživeti - oživjeti

P

pajtača - lijeva ruka
pajtara - "-
pameten - pametan
pametneši - pametniji
pandur - stražar
pandurnica - stražara

pasal - odgovarao neč.
pasati- -"-
pekel - pakao
pevec - pijetao
pezdec - prđac
pezdi - prđi
pilok - pále
pišće - -"-
piščok~~o~~ - pilići
plast - stog/sl./
plot - ograda
pobeg~~e~~l - pobjegao
pobeči - pobjeći
pobeglo - pobjeglo
pobral - pokupio
pob~~r~~ati - pokupiti
počinjek - počinak
podbrkal - nagovorio
podbrkati - nagovoriti
podvaljil - podvalio
podvaljiti - podvaliti
počinjil - poučinio
počinjiti - poučiniti
poji - podi
pojti - poći
pokažival - pokazivao
pokaživati - pokazivati
polecal - podmetao
polecati - podmetati
polne- podne
polovica - polovina
pomori - pom_ozi
poprijel - poprimio
poprijeti - poprimiti
popušćal - popustio
popušćati - popustiti
potle -poslije
potmajno -podmuklo
porinol -pogurnuo
porinoti - pogurnuti
poslunol - poslušao
poslunoti - poslušati

poveč - reci
povećte - recite
poveda - govori
povedati - reći
pozabil - zaboravio
pozabiti - zaboraviti
precurel - procurio
precureti - procuriti
prečulo - pročulo se
prejti - proći
prerekel - odao se
prereči - odati se
probal - pokušao
probat~~i~~ - pokušati
prekuvaš - prokuhao
prekuvati - prokuhati
preprelal - probušio
preprelati - probušiti
prepust - propust
prevlekel - provukao se
prevleči - provući se
preveč - previše
pretrgel - prelomio
pretrči - prelomiti
prevzel - preuzeo
prevzeti - preuzeti
pribavil - prigovorio je
pribavljati - prigovarati
pričel - počeo je
pričeti - početi
pribiležil - zapisao
pribiležiti - zapisati
prešel - prošao
prejti - proći
prijel - primio
prijeti - primiti
prikosnol - zagriz./jezik/
prikosnoti - -"-
pripovedal - govorio je
pripovedati - govoriti
prisekel - prisijekao
prisekati - prisijekati

prodal - prodao
proti - protiv
pušćen - pušten
pušćati - pustiti

R

ranjiti - hraniti, ozlijediti
rast - hrast
rastovlje - hrastovina
rastje - hrašće
Rastina - Hrastina
raskalašen - raspušten
rasporil - razrezao/trb./
rasporâti - razrezati
rasrâil - razljutio se
rasrditi - razljutiti se
rasrđen - razljućen
razmel - razumio
razmeti - razumijeti
reč - riječ
rekel - rekao
reskeral - rizikovao
reskerati - rizikovati
rešil - riješio se
rešiti - riješiti se
reženj - komad/kr./
rit - stražnjica
ručal -jako plakao
ručati - jako /pl./

S

sā - sva
saj - sav
saka - svaka
šakaj -svašta
saki - svaki
sakoga -svakoga
sasil - stišao se
sasiti - stišati se
santa - kom. leda
savest - savjest
sedel - sjedio
sedeti - sjediti

sega -svega
sē - sve
sejeno -svejedno
sema - svima
serec - sivac
sfaljel - nedostajao
sfaljati - nedostajati
sī - svi
si - jesi
skečal - dahtao
skečati - dahtati
slabuček - slabašan
smel - smio
smiluval - smilovao se
smiluvati - smilovati se
smrznjen - smrznut
so - su
soldat - redov
spal -spavao
spati - spavati
spočitaval -predbacivao
spočitavati - predbacivati
spod - ispod
spoved - ispovijed
spovedati - ispovijedati se
sram - stid
srel - sreo, susreo
spušćal - spustio
spušćati - spuštati
steza - staza
stezica - stazica
strelja - strijela
stroge - strože
strogošća - strogoća
strošen - istrošen
sturasil - prdnuo
sturasiti - prdnuti
svet - ljudi, svijet

Š

šaltva - drv. sviralica
ščeljil - istukao
ščeljiti - istući

ščap - dug. štap
ščapil - uvatilo
ščapiti - uhvatiti
š čem - s čim
šenica - pšenica
šenkal - poklonio
šenkati - pokloniti
šepnol - šapnuo
šepnoti - šapnuti
šetofljjin - novčanik
škedenj- štagalj
škriljak - šešir
šlaprček - mučak
šoder - šljunak
šoderica - šljunčara
špajza - smočnica
špotal - korio
špotati - koriti
štel - htio,ram od/bic./
štomf - čarapa

T

tak - tako
takvo - takovo
tam - tamo
taman - baš tako
tem - tim
tenši - tanji
tentat - uznemiravao
tentati - uznemiravati
težagiti - teš. raditi
tič - ptica
tičar - ptičar
tijo - tiho
tišče - pritiskuje
tobož - kao da
trdo - tvrdo
trdokoren - tvrdokoran
truladinje - trulež
tržiti - trgovati
tukareča - tu

U

uvek - uvijek

V

veruval - vjerovao
veruvati - vjerovati
videl - vidio
videti - vidjeti
vizeta - vizita
vlekel - vukao
vleči - vući
vlovil - ulovio
vloviti - uloviti
vmrl - umro
vmrti - umrijeti
vnuk - unuk
vračal - vraćao se
vračati - vraćati se
vračil - liječio je
vračiti - liječiti se
vrčak - vrtić
vreč - već
vrj - vrh
vrji - vrhovi, vrsi
vrnol - vratio se
vrnoti - vratiti se
vu - u
vudaral - udarao
vudarati - udarati
vudren - udaren
vugadal - ugadao
vugadati - ugadati
vugorek - krastavac
vune - vani
vunešnji - vanjski
vura - ura, sat
vužgal - upalio
vužgati - upaliti
vžil - užio se
vžiti - užiti se

Z

zabil - zaboravio

zabiti - zaboraviti
zabezeknoti - j. se zač.
zadeval - smetao
zadevati - smetati
zagorjen - zagoren
zagutiti - zadaviti
zaiti - zabaci
zaititi - zabaciti
zajec - zec
zakaj - zašto
zamrl - zamro je
zamrti - zamrijeti
zanavek - zauvijek
zanavečen - vječan
zapitaval - zapitivao
zapitavati - zapitivati
zaran - ujutro, rano
zarazmel - razumio
zarazmeti - razumijeti
zaseda - zasjeda
zasipača - drv. pos. za
            žito
zastrnol - zapeo je
zastrnoti - zapeti
zastavil - zaustavio je
zastaviti - zaustaviti
zavažal - zavezio
zavažati - zaveziti
zbavil - riješio se
zbaviti - riješiti se
zbegel - izbjegao
zbeči - izbjeci
zdelal - izradio je
zdelati - izraditi
zdelevina - izradevina
zdopal - svidio se
zdopasti - svidjeti se
zdrudzgāl - zgnječio
zdrudzgati - zgnječiti
zebral - izabrao
zebrati - izabrati
zebrano - izabrano
zel - uzeo

zeti - uzeti
zemival - uzimao
zemivati - uzimati
zevlekel - izvukao
zevleči - izvući
zezati - zafrkavati se
zgreti - ogrijati se
zgubil - izgubio
zgubiti - izgubiti
zidnjača - ura zidnica
zišel - izašao
ziti - izaći
zišlo - izašlo
zleči - izvaliti se
zlevanka - kukuružnjača
zločest - zao
zorati - izorati
zpopeval - ispjevao
zpopevati - ispjevati
zrušil - srušio se
zrušiti - srušiti se
zutra - sutra
zutrešnji - sutrašnji
zvekšan - uvećan
zvekšati - uvećati
zvlekel - izvukao
zvleči - izvući se
zvračil - izliječio
zvračiti - izliječiti

ž

žal - žao
želesce - želj. zamka
žep - džep
žepec - džepić
živež - namirnice
žmek - težak
žmeko - teško
žmekoča - teškoća
ž njem - s njim
žmerel - žmirio
žmereti - žmiriti

Željko Kovačić

Rodio se 14. siječnja 1937. godine u Ferdinandovcu /nekada Jelačićevo/,Koprivničko-križevačkoj županiji.Njegovi roditelji su otac Josip/ bilježnik,majka Stefanija/ rođ. Musić,kućanica/.Imao je brata Božidara,koji je, nažalost,umro.

Po porijeklu je Molvarac,rođenju Ferdinandčanin, po životu i radu Sesvečanin.

U Podravskim Sesvetama,od 1945. godine,sve do 1949.,polazio je četvorogodišnju / Pučku školu /.

Od 1949. godine,sve do 1952. godine polazio je sedmoljetku/ tro-godišnju,nižu školu,malu maturu u Đurđevcu/.

Po odluci roditelja / posebice majke Stefanije/ polazio je petogodišnju Učiteljsku školu / preparandiju,srednju školu / u Čakovcu, Medimurje / od 1952. godine,sve do 1957. godine.

Bio je polaznik / izvanredni student,više škole/ Pedagoške akademije u Pakracu /od 1966. godine,sve do 1968.godine./

Studirao je izvanredno etnologiju i sociologiju/ na Filozofskom fakultetu u Zagrebu,visokoj školi/ od 1974. godine,sve do 1977. godine.

Kao učitelj/početnik/ službovao je u Bukovcu i Selnici,Medimurje/ od 1957. godine,sve do 1961. godine.Od 1961. godine,kao nastavnik,dolazi na službovanje u Podravske Sesvete,gdje je dočekaio mirovinu 1993. godine.

Cjelokupni prosvjetiteljski i kulturno-športski rad usmjerio je na obrazovanju i odgoju mladih generacija.

Igre i pastirske športove prati više od 60 godina,bavi se njima,istražuje iste,piše o njima,prezentira sabranu građu/ vrlo bogatu/ na kongresima folklorista bivše /SFRJ/.

Za taj njegov neumoran rad,nazvana je grana folkloristike njegovim imenom.

Međunarodni Olimpijski komitet,posebice pokojni predsjednik Huan Antonio Samaranch,izrazio mu je dužno poštovanje i priznanje za taj nesebičan i pregalački rad.

U Podravskim Sesvetama oživio je rad Sekcije igara i pastirskih športova 1969. godine sa 130 članova/ djece,mladeži, seniora/.

Od 1976. godine vodio je ekipe natjecatelja u Brodance,Slavonija,jedinstvene takove manifestacije u nas i svijetu.

Tih 22 godine,koliko je aktivno vodio ekipe na natjecanja,bili su ukupni pobjednici niza olimpijada sa 1.000 osvojenih medalja/ zl.,sr.,bronč.,pedesetak pehara,Zahvalnica,Diploma,Plaketa.Sam je u takmičenjima osvojio 50 medalja/ zl.,srebr.,bronč./.

Na 11. Olimpijadi starih športova u Brodancima dodijeljena mu je čast paljenja olimpijske vatre,kao najuspješnijem takmičaru svih do-

sadašnjih olimpijada. Takovu čast su, u paljenju vatre, dobijali ~~su~~ samo najzaslužniji sportaši/ raznih disciplina, domaći i svjetski prvaci i uglednici.

Bio je glavni organizator/ uz pomoć vrijednih suradnika: Bože Čule, Stjepana Šerbedije, Ivana Mikloša, Stjepana Vranića, Josipa Lončarića/ 6 Susreta "Slavonije i Podravine"/ malih olimpijada starih sportova, u kojima je sudjelovalo na statine natjecatelja iz Republike Hrvatske i Rep. Mađarske.

Ekipe natjecatelja/ u starim sportovima/ vodio je na 6 međunarodnih natjecanja u Szigetvar/ Rep. Mađarska/, na kojima su osvojili 60 medalja / zl., srebr., bronč./ i tamo bili ukupni pobjednici istih.

Od 1952. godine stalno se bavi pisanjem pjesama, kratkopisa, pripovijetki, igokaza, šala, romana, građe iz etnografije, etnologije, sociologije, povijesti športa.

Stalno istražuje lokalni govor/ kajkavski dijalekt Podr. Sesveta/. Napisao je o tome velebno djelo na više stotina stranica, koje nije još dovršeno u svojoj punoći..

Više od 35 godina vodio je Dramsko-amatersku družinu/ u svojstvu voditelja, režisera, glumca, pjevača poznatog sesvečkog "Vrabca" sa pok. gosp. Josipom Lončarićem/ i gotovo nema mjesta Đurđevačke Podravine u kojem nisu sudjelovali kao jedina takova dramska sekcija toga vremena.

Takoder je vodio folklornu skupinu Kulturno-prosvjetnog društva "Mladost" Podr. Sesveta, više od 35 godina/ djece, mladeži, odraslih/.

Vodio je iste članove družine na četiri Međunarodne smotre folkloru u Zagrebu.

Organizirao je sa suradnicima 6 susreta folkloru/ dječjeg i mladeškog uzrasta/ u Podr. Sesvetama sa više stotina sudionika iz Rep. Hrvatske, Rep. Mađarske, koji je imao razmjere republičkog ranga.

U sportskom smislu riječi, punih 35 godina, sa svojim suradnicima, bio je organizator nogometa, streljaštva, kuglanja, plivanja, ronjenja, sanjkanja, skiziranja, bacanja, rvanja na pastirski način, pračkaštva, trčanja, skakanja u dalj.

Više od 44 godine suradnik je Međunarodne smotre folkloru u Zagrebu, Instituta za narodnu umjetnost, časopisa Povijest športa, Društve hrvatskih folklorista, Etnografskog muzeja u Zagrebu, Hrvatskog radija i televizije i po njegovim zapisima snimljeno je puno radio i tv-emisija, u kojima je sudjelovao kao glavni akter. S svim tim dao je značajan doprinos za opću kulturu zavičaja i Republike Hrvatske.

Od 1975. godine, sve do 1995. godine bio je stalni suradnik Radiopostaje Đurđevac s priložima iz života i rada mještana Podr. Sesveta i okolnih mjesta.

Suradivao je u Podravskom zborniku od 1977. godine, sve do 1995. sa temama o igri, športu pastira Podr. Sesveta, etnologije, etnografije, sociologije.

God. 1972. osnovao je/ zajedno sa pok. gosp. Tiborom Balintom/ ribičko društvo "Kečiga " u Podr. Sesvetama i isto vodio kao predsjednik punih 15 godina.

Bavio se lovstvom od 1971. godine sve do 1986. godine, pisao je teme iz lovstva u Lovačkom vjesniku /kao član, blagajnik i tajnik/.

Dva mandata/ 8 godina / proveo je u Općinskom sudu Đurđevac kao sudac-porotnik.

Organizirao je u Podr. Sesvetama Knjižnicu, čitaonicu za djecu i istu besplatno vodio punih 10 godina stvorivši fond knjiga od 3.500 kom.

U bivšoj Općini Đurđevac / za mjesta Đurđevac, Virje, Molve, Novo Virje, Kalinovac, Ferdinandovac, Kloštar Podravski, Pitomača, Podr. Sesveta/ bio je predsjednik Izvršnog odbora i Skupštine SIŽ-e za kulturu od 1982. godine do 1990. godine.

Značajno je reći da je bio sudionik najvećeg svjetskog Kongresa antropologa i etnologa / u Zagrebu /, na kojem je sudjelovalo 2.300 znanstvenika i nekoliko nobelovaca. Bio je počasni član za doček Gastiju, a njegov referat, na takvoj razini, imao je zapaženo mjesto.

Svojim publikacijama o zimskim športovima na snijegu i ledu bio je uvodničar zimske Olimpijade u Sarajevu, na čemu mu se i sam predsjednik Organizacijskog odbora/ Branko Mikulić/ zahvalio telegramom.

Više od 40 godina ima i vodi vlastitu muzejsku zbirku sa tisuće eksponata iz domene narodnoga blaga mještana Podr. Sesveta.

Za vrijeme Domovinskoga rata, od 5. kolovoza 1991. godine, član je Kriznog štaba Mjesne zajednice Podr. Sesveta. Osim redovitog rada u školi, svaki drugi, treći dan provodio je posmatno noćno dežurstvo i sudjelovao na sastancima štaba. Kao najbolje vojno osposobljeni član štaba, u svezi vojnih pitanja, pripremao je članstvo za obranu mjesta.

Uz sve te obveze, preuzeo je ulogu glavnoga pregovarača sa granicama vlastima Rep. Mađarske, za eventualno izmještanje stanovništva Podr. Sesveta/ starijih osoba, žena i djece/ preko rijeke Drave. Kad su članovi štaba pošli u akciju osvajanja karaule Mekiš, sam je preuzeo čuvanje i osiguranje cijele zgrade Mjesne zajednice sa vlastitim naoružanjem.

Posebno se isticao u organizaciji čuvanja i osiguravanja značajnih objekata u mjestu/ crkve, škole, mlina, zgrade Mjesne zajednice/.

Vrijedno je istaći njegovo zalaganje za sigurnost života pojedinih bjegunaca iz JNA, da tadašnji agresor ne uhiti iste i privede pred vojni sud.

Sa roditeljima i djecom svojega razreda prednjačio je na školi u prikupljanju potrebitih predmeta za hrvatske branitelje na bojišnici.

Za rad u Kriznom štabu Mjesne zajednice odgovorni pojedinci obećavali su, da će se posebno vrednovati rad u toj strukturi/ dvostruko, trostruko/, a od svega toga ostale su prazne riječi i ništa nije provedeno u djelo.

Dok se je neprijateljima abolicijom skidala svaka odgovornost, mi na pravoj strani /za Hrvatsku/ ostali smo uvrijeđeni i poniženi, nepriznavanjem ama baš ničega!

Na sravnjivanju radnog staža, kod za to nadležnih organa, za njegovo učešće u Kriznom štabu Mjesta Podr. Sesveta nije bilo njegovog imena i prezimena. Netko je nemjerno prešutio te činjenice, da se to uvede i prizna kao datak mirovini/ za radni staž/. Pošto gosp. Željko Kovačić nije tada pripadao ni jednoj političkoj opciji, uvrijeđen je, jer se samo podobnima, a ne zaslužnima i sposobnijima priznavalo i ti podobni dobivali su višestruke ~~privatne~~ povlastice.

Nikako ne bi bilo dobro prešutjeti to, da se gosp. Ž. Kovačić 1991. godine upoznao sa gosp. Stjepanom Sulimancem. U više navrata sastajali su se u Turnašici, Đurđevcu, Podr. Sesvetama. Gospodin Stjepan Sulimaneć, predsjednik Sabora Republike Hrvatske, na poziv gosp. Kovačića, bio je visoki gost četvrtog susreta kulturno-športske manifestacije "Podragine i Slavonije 91", 26. svibnja u Podr. Sesvetama.

Poželjno je istaći, da punih 20 godina prijateljuje, dopisuje se i uvijek je prisutan na susretu s predsjednikom Hrvatske bratske zajednice Amerike, gosp. Bernardom Luketićem, kad dođe u Podr. Sesvete. U tim prisnim i vrlo srdačnim susretima izmjenjuju međusobno određene poklone. Gosp. Bernard Luketić poklonio je gosp. Željku Kovačiću vrlo vrijedan ručni sat, koji simbolizira Hrvatsku bratsku zajednicu Amerike. Gosp. Željko Kovačić poklonio je gosp. Barnardu Luketiću, vrlo lijep i star ručnik u narodnom vezu, knjigu Vukovaru s ljubavlju. Posebno je, u njegovu čast, ispjevao tri pjesme, u kojima njega veliča kao velikog i istinskog rodoljuba i domoljuba Republike Hrvatske.

Poznat je po dobrotvornom i humanom radu. U te svrhe poklonio je 4.500 knjiga iz vlastite naklade.

U akciji pomoći Vukovaru, prošao je više od 500 km vlastitim biciklom prodajući knjige. Od prodaje knjiga, sav iznos od 3.290 kn, za kruh i mlijeko ^{darovao} potrebitoj djeci Vukovara.

U tom neumornom djelovanju i radu, mjestu, općini, županiji, Republici Hrvatskoj darovao je više od 170.000 sati.

Do sada je objavio ova djela / u prozi i stihu/: Basne za djecu-1977. god., Sege i navade Podravine-1989. god., Kratkopisi/ knjiga 1/, Priče i basne, Sema nemremo vgoditi-1995. god., Kratkopisi / knjiga 2/ -1998., Vukovaru s ljubavlju/ pjesme/-2000 god., Pučk-pškolci/ proza/-2005. god., Sedmoletka/ proza/-2006. god., Pastirske igre i športovi Podr. Sesveta-2010. god., Pričice z Tesne vulice/ proza/-2012., Z megli vu vedrinu /proza/-2013. god.

Napisao je u/ sesvečkom kajkavskom dijalektu/, bez pretjerivanja, najveći broj kratkopisa u zemlji i svijetu/45.000/, koja čuva i promovira taj govor.

Kao ptilog ocjeni rada Ž. Kovačića, umirovljenoga nast. vrijedno je navesti dio Predgovora knjizi, Pastirske igre i športovi Podr. Sesveta, prof.dr. Dragutina Feletara / koji od više od 35 godina prati i poznaje njegov rad/, pa doslovce kaže: -Kovačić Željko iz Podravnih Sesveta, jedan je od onih samozatajnih kulturnih, javnih i znanstvenih djelatnika koji je ostvario doista izvanserijske rezultate u proučavanju i čuvanju hrvatske narodne baštine. U materijalnom smislu o tim izuzetnim vrijednostima Kovačićeva rada svjedoči i njegova bogata etnografska zbirka, a još su od većeg značaja njegovi stručni i znanstveni radovi, njegovo dugogodišnje predano djelovanje u kulturi, prosvjetiteljstvu, športu, te književnom stvaralaštvu. Kovačić je jedan od onih djelatnika širokih obzora, jedan od enciklopedista, koji cijeli život grle prebogatu hrvatsku baštinu Podravine i bore se za njezino očuvanje i afirmaciju.

Prof. dr. Dragutin Feletar
Član suradnik HAZU